Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פּרייז 15 גראָשען — הײַנט 10 זײַטען

נײַער פאָלקסבלאַט

№ 159 | Łódź, Niedziela, 10 lipca 1932 r. | צענטער יאָהרגאַנג | לאָדז, זונטאָג, ו׳ תמוז תרצ״ב | № 159

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

אַ מבול אין לאָדז!

פערגאָסען גאַנצע גאַסען. — אַרויסגעריסען טעלעגראַף־סלופּעס, פּלויטען און פענסטער. שׂרפות און פערפלייצונגען. — איבערגעריסען די טראַמוואַי־קאָמוניקאַציע. — קרבּנות פון דונערען און בּליצען. — פערפלייצט דאָס יתומים־הויז זגערזשער 40. — אַלע פּייערלעשער־אָפּטיילונגען און קאַרעטקעס פון דער פּאָגאָטאָוויע בּיי דער אַרבּייט

דער חורבּן אויף לאַגעווניצקאַ 4 און נאַוואַמיעסקאַ 21

אַ הילף־קאָמיטעט פאַר די קרבּנות דאַרף שוין הײַנט געשאַפען ווערען!

נאָך די גרויסע היצען, וואָס האָבּן דערגרייכט בּיז פערציג גראַד, האָט זיך פרייטאָג נאָכמיטאָג דער הימעל פּלוצלונג פערצויגען מיט אַ וואָלקען, און אַרום האַלבּ דריי נאָכמיטאָג האָט אויסגעבּראָכען אַ

אַ שרעקליכער שטורעם

פערבּונדען מיט אַ שלאַקס־רעגען, האָגעל מיט דונערען און בּליצען. דער שטורעם איז געווען אַזאַ געוואַלדיגער אַז זקנים געדענקען דאָס נישט אין לאָדז.

דער שטורעם וועלכער האָט אָפּגעהאַלטען צוויי שעה, האָט אין לאָדז און אין דער סבּיבה, פעראורזאַכט גרויסע היזקות. פון דעם וואַסער זענען פערפלייצט געוואָרען די נידעריגע שטאָט־טיילען אין די גאַסען פון וואָס עטליכע הונדערט קעלער־וואוינונגען זענען פערגאָסען געוואָרען, צוליבּ וואָס עס זענען אַלאַרמירט געוואָרען אַלע אָפּטיילונגען פון די פּייערלעשער וועלכע האָבּען אויסגעפּלומפּט דאָס וואַסער אין פיל ערטער האָט מען געזעהען שווימען מעבּעל און אַנדערע הויז־חפצים.

דער ווינד איז געווען אַזאַ שטאַרקער, אַז ער האָט

אַרויסגעריסען טעלעגראַף־סלופּעס,

פּלויטען, דעכער, פענסטער מיט די וויטרינעס, זענען געפלויגען ווי אַ האָגעל.

צוליבּ די דונערען און בּליצען, האָט אויף מעה רערע ערטער

אויסגעבּראָכען שׂרפות

בּעת וועלכע אַ סך מענשען זענען אָפּגעבּריהט געוואָרען, אין משך פון דעם שטורעם זענען די פּייערלעשער אַרויסגערופען געוואָרען צו הונדערט פאַלען, הערונטער פינף שׂרפות פון דונערען.

שׂרפות זענען אויסגעבּראָכען אין די הייזער: בּייע זאַרזשעווסקאַ 7, יאַסנאַ 7, נייע טאַרגאָווע 26, לימאַנאָווסקאַ 111, און פּאָמאָרסקאַ 67.

קרבּנות פון דונערן און בּליצען

אין אַ פאַבּריק אויף נייע טאַרגאָווע האָט אַ דונער אַריינגעשלאָגען אין אַ מאַשין, און פערוואונדעט דעם אַרבּייטער וואָס האָט בּיי דער מאַשין געאַרבּייט, אויף לאַסקאַ גאַס, איז אויך, פון אַ דונערשלאָג פערוואונדעט געוואָרען אַן אַדורכגעהער, אויף סענקעוויטשאַ 112, איז פון אַ דונער פערוואונדעט געוואָרען אַ לאָקאַטאָר אין דעם דערמאָנטען הויז, אויף ציגעל־גאַס 77 איז

אַ דונער אַריין אין אַ וואוינונג

און פערוואונדעט דעם בּעל־הבּית, אויף זגערזשער 130 איז פון אַ דונער פערוואונדעט געוואָרע זמשה וואַסערמאַן פון לימאַנאָווסקאַ 39, וועלכער איז געשטאַנען אין טויער, ווערענדיג זיך שיצען פון דעם שטורעם, אויפ׳ן טראַמוואַי נומער 7 איז פון אַ דונער געטראָפען געוואָרען אַ געוויסער בּראָניסלאַוו מייזנער.

צו די געטראָפענע פון דונערען און בּליצען זענען אַרויסגערופען געוואָרען די שטאָטישע פּאָגאָטאָוויע און די פּאָגאָטאָוויע פון דער קראַנקען־קאַסע.

צוליבּ דעם, וואָס עס זענען איבּערגעריסען געוואָרען די עלעקטרישע דראָטען, איז אויף פּיעטריקאָווער גאַס

איבּערגעריסען געוואָרען דער טראַמוואַי־פערקעהר

אויף העכער אַ שעה צייט.

צוליבּ דעם ווינד איז אויף גדאַנסקאַ גאַס איינגעפאַלען אַ געמויערטער פּאַרקאַן, בּיים לעשען די שׂרפות האָבּען געאַרבּייט די 1, 2־טע און 4־טע פּייערלעשער־אָפּטיילונגען, וועלכע זענען נאָכ׳ן איינלעשען די שׂרפות אַוועק אויף די פערגאָסענע שטאָט־טיילען און אויסגעפּלומפּט דאָס וואַסער פון די קעלער־שטובּען.

וועלכע הייזער האָבּען געליטען פון דער פערפלייצונג

אויף פּאָלודניאָוואַ גאַס זענען פערפלייצט געוואָרען די הייזער: 29, 52, 58 און 27. זשעלאַזנאַ 49. פּושעַאַד 25, אויף פּיעטריקאָווער גאַס, די הייזער: 10, 29, 33, 44, 4,7 48 53; און 56. שענקעוויטשאַ 6, ציגעל־גאַס, די הייזער 10 און 57. אויף לימאַנאָווסקאַ גאַס די הייזער: 6, 29, 31 און 107. אויף דער נאַרוטאָוויטשאַ גאַס די הייזער: 6, 17, 37. און 76. נייע טאַרגאָווע 15. אויף דער פּילסודסקי גאַס די הייזער: 3 און 55. אויפ׳ן אַלטען מאַרק, די הייזער: 1 און 5, קילינסקאַ 33. אויף דער זגערזשער גאַס, די הייזער: 11, 17, 40, 44, 53 56, 61, 96, און 130. נייע זאַרזשעווסקאַ 7. בּאַזאַרנע 8. פראַנצישקאַנער 41, סקלאַדאָווע 19. מיצקעוויטש 11, לאַגעווניצקאַ 4 און 7. פּאָמאָרסקאַ 43, 83, און 106. זאַוואַדזקאַ 6. פּאַדזשעטשנאַ 33. וועסאָלאַ 17, דרעוונאָווסקאַ 4 און 6. פּזשעגדזאַלניאַנאַ 13 און 38, אַגראַדאָווע 3, נאַוואָמיעסקאַ 24 און 26. איבּער דער לודקאַ 3 און 8. אַלעקסאַנדריסקאַ 14, גראַשענקאַ 7, פּולנאָצנאַ 26, בּייע זשעלאַנאַ 22, וויסאָקאַ 18 און 19. אַלטע וואָלטשאַנסקאַ 6 און 87.

אַ חוץ דעם האָט דער ווינד אויף ראָקיטשינער גאַס אַרויסגעריסען אַ טעלעגראַף־סלופּ און איהם אַרויפגעשליידערט אויף אַ טראַמוואַי, אויף פּיעטריקאָווער 96 האָט דער האָגעל אויסגעהאַקט די גרויסע שויפענסטער פון בּרידער איגנאַטאָוויטש און פון דער אינדוסטריע־בּאַנק.

דער היזק פון „יתומים־הויז“ (זגערזשער 40)

פון דער פערפלייצונג האָט אויך געליטען דאָס יתומים־הויז אויף זגערזשער 40, דאָס וואַסער האָט זיך מיט דער גאַנצער קראַפט אַריינגעריסען אין די קעלער־רוימען, דאָרט האָט זיך געפונען פערפאַקט די מלבּושים פון די קינדער, וועלכע האָבּען זיך געגרייט אַרויסצופאָהרען אויף די זומער־קאָלאָניע אין פּאָדעמבּיע. די מלבּושים און קוך־איינריכטונג זענען פערדאָרבּען געוואָרען, די גרויס פון שאָדען איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט.

דער חורבּן אויף לאַגעווניצקאַ 4

אַ גרויסער חורבּן איז געווען אויף לאַגעווניצקע 4. וואו דאָס וואַסער האָט זיך אַריינגעריסען אין די קעלער־שטובּען מיט אַ מוראדיגער קראַפט.

אין די קעלער־וואוינונגען האָבּען זיך געפונען קליינע קינדער אין די וויגען, וועלכע די עלטערען זענען אין דער בּהלה אַרויס פון די וואוינונגען איבּערלאָזענדיג די פּיצעלעך קינדער. די יללות פון די טאַטע־מאַמעס זענען געגאַנגען עד לבּ השמים. די מאַמעס זענען ווי וואַהנזיניגע אַרומגעלאָפען און געשריגען:

געוואַלד, ראַטעוועט די קינדער!

זעהענדיג די סכּנה און הערענדיג דאָס געוויין פון די פּיצעלעך קינדער, האָבּען עטליכע העלדישע יונגעלייט אַראָפּגעוואָרפען פון זיך די מלבּושים און אָדם־נאַקעטע אַריין אין וואַסער און איינשטעלענדיג דאָס אייגענע לעבּען, האָבּען זיי די קינדער אַרויסגעראַטעוועט.

טשאָלענטער און חלות שווימען אין די גאַסען

דאָס וואַסער האָט אויך אָנגעמאַכט אַ חורבּן בּיים בּעקער אויף לאַגעווניצקע 4. דאָס וואַסער איז אַריין אין דער בּעקערייַ און אַרויסגעריסען די חלות וואָס האָבּען נאָך געהאַלטען אין מיטען יעהרען. די חלות צוזאַמען מיט די טשאָלענטער און זעק מעהל זענען אַרויסגעשווימען אויף דער גאַס, פון וואָס דער בּעקער האָט געליטען אַ גרויסען שאָדען.

טאַטע־מאַמע און 7 קליינע קינדער אַרויס אָדם־נאַקעט

אַ נישט־קלענערען חורבּן האָט די פערפלייצונג געמאַכט אויף נאַוואָמיעסקאַ 21. דאָרט האָט זיך דאָס וואַסער אַריינגעריסען אין דער קעלער־וואוינונג פון דעם שוסטער נחמיה שפּיגעל. אין דער וואוינונג האָבּען זיך געפונען 7 קליינע קינדער. די עלטערע האָבּען בּעוויזען בּעצייטענס זיך צו ראַטעווען דאַגעגען די יונגערע זענען געבּליבּען אין קעלער, און ווען נישט דאָס, וואָס אויך דאָ האָבּען יודען זיך איינגעשטעלט דאָס לעבּען, און זענען אַריין אין וואַסער וואָלטען די קינדער אומגעקומען.

דאָס לעבּען האָט מען די קינדער געראַטעוועט דערפאַר זענען זיי אַרויס אין איין העמד, פון דער גאַנצער בּעל־הבּתישקייט איז געוואָרען אַ תל, די גאַנצע משפּחה ליגט אויפ׳ן הויף אָהן אַ דאַך איבּער׳ן קאָפּ, אָהן אַמלבּוש — בּאָקעט און בּאָרוועס.

די פערצווייפלונג פון די קרבּנות איז אין לשער,

ס׳וואָלט געווען כּדאי אַז די קהלה זאָל צוהילף קומען די דערמאָנטע אומגליקליכע משפּחה, און טאַקע תיכף!

אויף יונדעל פּילצער׳ס פּלאַץ

אויף יונדעל פּילצערס פּלאַץ האָט דאָס וואַסער אַרויסגעריסען די ירקות און אַנדערע פּראָדוקטען אַזוי אַז אין די אַרומיגע גאַסען, האָט מען געזעהען שווימען: הערינג, ציבּעל, פּאָמידאָרען, בּוראַקעס, קערשען, טראָסקאַווקעס, און אַנדערע פּראָדוקטען.

אויף די פעלדער

ווי מ׳טיילט מיט, האָבּען די פעלדער זעהר געליטען, דאַגעגען קומען אָן ידיעות פון דער לאָדזער סבּיבה, אַז אַ סך לאַנדווירטשאַפטען האָבּען געליטען פון דונערען און בּליצען, פון וועלכע ס׳זענען אויסגעבּראָכען שׂרפות.

איבּערגעריסען דער פערקעהר אויף די צופאָהר־טראַמווייען

צוליבּ דעם, וואָס די קאַבּעלען אויף די צופאָהר טראַמוואַיען זענען בּעשעדיגט געוואָרען, איז דער פערקעהר אויף די ליניעס לאָדז—פּאַביאַניץ, לאָדז—רודאַ—טושין, לאָדז—אַלעקסאַנדער און לאָדז—זגערזש—אָזאָרקאָוו. איז דער פערקעהר אויף די דערמאָנטע ליניעס איבּערגעריסען געוואָרען אויף 2 שעה.

* * *

הילף איז נויטיג!

ווי מיר זעהען האָט די פערפלייצונג אין די יודישע קוואַרטאַלען אָנגעטון גרויסע חורבּנות, הונדערטער יודישע משפּחות זענען אין משך פון איין שעה בּדיל־הדל געוואָרען, הונדערטער יודען מיט זייערע פרויען און קינדער זענען געבּליבּען אָהן אַ דאַך איבּער׳ן קאָפּ. די קרבּנות פון דעם חורבּן וואַלגערען זיך אויף די הויפען און האָבּען נישט צו וועמען זיך צו ווענדען זיך נאָך הילף, אַ רעטונגס־אַקציע מוז שוין אונטערגענומען ווערען, עס דאַרף געשאַפען ווערען אַ געזעלשאַפטליכער קאָמיטעט וואָס דאַרף שוין אונטערנעהמען אַ מאָמענטאַלע הילף־אַקציע!

שוין הײַנט דאַרף אַזאַ קאָמיטעט געשאַפען ווערען!

נחום סאָקאָלאָוו קאָנפערירט מיט׳ן ענגלישען קאָלאָניען־מיניסטער

לאָנדאָן, 9 (ספּ. טעל.) נחום סאָקאָלאָוו האָט קאָנפערירט מיט׳ן ענגלישען קאָלאָניען־מיניסטער וועגען ארץ ישׂראל־ענינים. בּעזונדערס וועגען פערלייכטערען די איינוואַנדערונג.

דער מיניסטער האָט אויסגעהערט מיט גרויס אינטערעס סאָקאָלאָווס פערלאַנגען.

פעלקער־בּונד פאָרשט די לאַגע פון די יודען אין דאַנציג

דאַנציג, 9 (ספּ. טעל.)

דער פעלקער־בּונד פאָרשט איצט אויס די לאַגע פון די יודען אין דאַנציג, אין צוזאַמענהאַנג מיטן פּראָטעסט, וואָס דער פּוילישער גענ־קאָנסול האָט אָפּגעגעבּען וועגען די אָנפאַלען אויף פּוילישע יודען אין דאַנציג.

געשטיגען אַלע ווערט־פּאַפּירען

לאָנדאָן, 9 (ספּ. טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן אונטערשרייבּען דעם לאָזאַנער אָפּמאַך, זענען אויף דער בּערזע געשטיגען אַלע פּאַפּירען.

די פּוילישע סטאַבּיליזאַציע־הלוואה איז געשטיגען מיט אַנדערטהאַלבּען פּראָצענט.

דער פאמיליע פון פריהצייטיג פערשטארבענעם

נ״ע באריס עיטינגאז

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.
אין דעם פערשטארבענעם פערלירען מיר איינעם פון די אקטיווסטע טוער אויפ׳ן געביט פון אינדוסטריאליזירונג פון די יודישע מאסען.
כבוד זיין אנדענק!

די פערוואלטונג פון דער געז. צו פערשפרייטען מלאכה און ערד-ארבייט צווישען יודען „ארט" אין לאדז

טיף גערירט צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון

נ״ע באריס עיטינגאן

דריקען מיר אויס דער פאמיליע אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.

Fabryka Wyrobów Jedwabnych H. GORDIN i S-ka

4206

אדורכגענומען מיט גרויס טרויער צוליב׳ן טויט פון

נ״ע באריס עיטינגאן

(וו.-פרעזעס פון דער אקצ.-געז. נ. עיטינגאן און שותפים)

דריק איך אויס דער פערוואלטונג און דירעקציע דעם טיפסטען מיטגעפיהל.

מ שייביאק, דרוקעריי. 4208

דעם 6-טען ד. ח. איז געשטארבען

נ״ע באריס עיטינגאז

געוו. פערוואלטונגס-מיטגליד פוז אונזערע אינסטיטוציעס

אין דעם פערשטארבענעם פערלירען אונזערע אינסטיטוציעס אנ׳ארבייטס-מיטחבר און א מענש פון אונפערגלייכליך גוטען כא-אקטער, וועלכער האט נישט איינמאל מיטגעווירקט צו לינדערן די טרעהרען פון אונזערע ארימע ברודער.

זאל איהם די ערד גרינג זיין.

לאדזער געזעלשאפט צו פלעגען קראנקע „ביקור חולים" און „אוזדראוויסקא"

4207

כעמיש-
באקטעריאלאגישע
לאבאראטאריע
פון מאגיסטער

נ. שאץ

פיעטריקאווער 37

פראנט, 2 שטאק.
אנאליזען פון קאל. אורין
לייכעץ און אנד.
מעסיגע פרייזען.

מיט גרויס צער מעלדען מיר אלע אונזערע חברים, אז נאך קורצע שווערע ליידען איז געשטארבען אין בליהענדען עלטער פון 46 יאהר אונזער ליבע חבר׳טע

רעגינא בלאט

(געבוירענע ליובארטאווסקא)

צו דער לויה וועלכע קומט פאר היינט, זונטאג, 10 פריה פון בית-החיים, ווערען געבעטען אלע אונזערע חברים, פריינד און בעקאנטע צו קומען, כדי איהר אפצוגעבען דעם לעצטען כבוד

ארטיסטען-קאלעקטיוו פון יודישען טעאטער אין פילהארמאניע.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז פרייטאג געשטארבען אין עלטער פון 46 יאהר מיין ליבע פרוי און מוטער

רעגינא בלאט

(געבוירענע ליובארטאווסקא)

ארטיסטין פון יודישען טעאטער.

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 10-טען, 10 א זייגער פריה פון בית החיים, וועגען וואס עס טיילען מיט

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

4214

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע

ניי הערש,
סקווערא׳ווא 15.

אין טיפען צער בעוויינען מיר דעם טויט פון אונזער ח׳טע

רעגינא לובארטאווסקא

פערוואלטונג פון יודישע ארטיסטען-פעריין אין פוילען

די ווילנער טרופע דיר. מ. מזאה

באדויערט צוזאמען מיט דער גאנצער ארטיסטישער משפחה דעם טויט פון ח׳טע

רעגינא לובארטאווסקא

בעזה״י

צום נייעם שול-יאהר תרצ״ב 1932/33 אי״ה ווערט געעפענט דאס נייע

ארטאדאקסישע 7 קל. לעהר-אנשטאלט

„אהל יעקב"

פון בעוואוסטען לאנגיעהריגען פראקטיצירטען מלמד און פעדאגאג

ר׳ יעקב איינשידלער מזדונסקא-וואלא

טיילט מיט, אז ס׳ווערען שוין אנגענומען איינשרייבונגען פון תלמידים אויפ׳ן שול-יאהר 1932/33 אין אלע מחלקות. עס ווערט אנגאזשירט די טיכטיגסטע פעדאגאגישע קרעפטען סיי אין למודי קודש סיי אין למודי חול

לאדז, שרודמיעסקא 20

וואולטשאנסקא 10

אין אנ׳ערשטקלאסיג איינגעארדענט מיט אלע בעקוועמליכקייטע לאקאל. עס איז שוין אנגאזשירט געווארען מלמדים מומחים, וואס זענען בערופען אויף דעם און האבען זיך קונה שם געווען אויפ׳ן פעדאגאגישען געביט אונטער דער הנהלה פון דעם לאנגיעהריגען בעוואוסטען פעדאגאג ר׳ **יצחק מאיר קרעלל**

אויסער די כתות און קלאסען פאר די שול-פליכטיגע תלמידים איז אין דער ת״ת שולע ספעציעל איינגעאָרדנעט

א קלאס פאר אנפענגער

וועלכע האבען נאך נישט קיין שול-צוואנג

איינשרייבונגען קומען פאר פון זונטאג אי״ה פ׳ חקת ובלק ו׳ תמוז דעם 10-טען ל׳ פיעך טעגליך פון 10 — 2 פארמיטאג און פון 4 — 7 אווענד אין דער קאנצעלאריע פון „אהל יעקב". שרודמיעסקא 20, וואולטשאנסקא 10, אויפ׳ן הויף, לינקע אפיצינע.

די ליי טונג.

כשר! וויכטיג! כשר

נייעס צום זומער-סעזאן!

ווילט איהר זיין געזונד?
ווילט איהר עסען געשמאקע און פרישע מיטאגען, פריהשטיקען און אווענדברויטען?

קומט אלע ווי איינער נור אין דעם גוט-בעקאנטען, היגיענישען, כשר׳ן

באר „בריסטאל"

4 פאלודניאווא 4

טעל. 151-74

וואו איהר בעקומט צו יעדער צייט די בעסטע

מיטאגען פון 50 און מיט געפילטע פיש

אווענדברויטען און ספארשירענע

פון 90 גר. או.

פריהשטיקען צו בעקומען פון 7 פריה אן
קומט און איבערצייגט אייך!
געבעקס פריי! סאלידע בעדינונג!
כ׳שיק אפ מיטאגען צו הויזע
אהן עקסטרא קאסטען.

Dr. med.

D. ROZENCWAJG

האט זיך איבערצויגען אויף

16 Narutowicza 16

(Piłsudskiego 76)

Telefon 128-74.

נעהמט א׳ פון 9-10 פריה און פון 6-7 אווענד.

דאס ניי-ערעפענטע

ארטאדאקסישע 7-קלאס. לעהר-אנשטאלט

„בית דוד"

פון בעוואוסטן לאנגיעריגען פראקטיצירטען מלמד און פעדאגאג

דוד פוקס

לאדז, גדאנסקא (דלוגא) 87

טיילט מיט, אז ס׳ווערען שוין אנגענומען איינשרייבונגען פון תלמידים אויפ׳ן שול-יאהר 1932-33 אין אלע מחלקות. עס ווערט אנגאזשירט די טיכטיגסטע פעדאגאגישע קרעפטען סיי אין למודי-קודש סיי אין למודי-חול.

„בית דוד" ווערט איינגעארדענט אין א ערשטקלאסיגן מוסטער-האפטען איינגעריכטעטען היגיענישען לאקאל, וועלכער געפינט זיך אין א בעזונדער בנין אין דער מיט פון א פראכטפולען גארטען.

„בית דוד" ווערט אנגעפיהרט דורך דעם לאנגיעהריגען בע-וואוסטען פראקטיצירטען ערציהער און קינדער-פריינד, וועלכער האט זיך מיט זיין אייגענארטיגע פאכמענישע פעהיגקייטען ערווארבען אין אונזער שטאט פיל טויזענדער סימפאטיקער און אנהענגער.

„בית דוד" וועט מיט זיין סדר הלמוד און אופן פון ערציהונג געבען דעם קינד א פולשטענדיגען תכלית אין למודי קדש ווי אויך א פולשטענדיגען 7 קלאסיגען קורס אין למודי חול אזוי, אז די תלמידים וועלען זיין בעזה״י לשמים ולבריות.

איינשרייבונגען קומען פאר טעגליך פון 10—1 פארמיטאג און פון 4—9 אווענד אין דער קאנצעלאריע פון „בית דוד" גדאנסקא (דלוגא) נומ׳ 87.

די ליי טונג.

4152

בעמ.: צופאהר-טראמוואי׳ען 5, 6, 8, 9 און 17.

פערשטענדיגונג אין לאזאן

געכטן פייערליך אונטערגעשריבן דעם לאזאנער אפמאך

לאנדאן, 9. (ספ.)

לויט ידיעות, וואס זענען אהער אנגעקומען ביי נאכט, איז די לאגע אין לאזאן געווארן גינסטיגער, נאכ'ן מיטאג, וואס די פראנצויזן האבן געגעסן צוזאמען ביי טשעמבערלען, און סיימאנען, ס'איז שוין געווען נאך האלבער נאכט — האט טשעמבערלען טעלעפאניש ארויסגערופן פאן פאפען און גערעדט אויף א קאנפערענץ צו מאקדאנאלד'ן, ווי ווייט די קאנפערענץ איז געווען אומגעריכט, קאן מען זעהן פון דעם, אז גרידאט איז שוין געהאט געשלאפן און מען האט איהם געמוזט אויפוועקן.

די קאנפערענץ האט געדויערט אנדערהאלבן שעה האלב צוויי ביינאכט זענען טשעמבערלען און סיימאן אוועק צו די פראנצויזן און קאנפערירט מיט הערי'אן און מארטען ביז דריי פערטעל אויף דריי מען איז נאך ענטגילדיג נישט דורכגעקומען, אבער מען האט זיך א שטארקען רוק געטון אין דער הער־לעדיגונג פון די פאליטישע פראגעס, און מען רעכנט אז אין משך פון פרייטאג וועט מען שוין אינגאנצן פערטיג ווערען.

דריי ביינאכט האט מען א פרעג געטון הערי'אן, ווי גייט עס, האט ער געענטפערט: עס גייט גוט!

לאזאן, 9. (ספ. טעל.)) צוריקקומענדיג אין האטעל האט הערי'א ערקלערט, אז עס איז דער־גרייכט געווארן א פערשטענדיגונג און אז אלע זע־נען צופרידען.

די ענטגילטיגע סומע אויף וועלכע די דייטשען האבען געגעבן זייער הסכמה צו צאהלען, איז דריי מיליארד מארק.

לאזאן, 9. (ספ. טעל.)) דער פערשטענדי־גונגס־טראקטאט וואס איז צוגעגרייט געווארן און אונטערשריבען אין לאזאן ענטהאלט פיר פונק־טען: 1) אפמאך מיט דייטשלאנד, 2) איבערגאנגס־פארשריפטען בנוגע דייטשלאנד; 3) רעזאלוציע וועגן דער דייטשער ענטשעדיגונג. 4) א רעזאלוציע וועגן דער קומענדער ווירטשאפטליכער וועלט־קאנפערענץ.

לאזאן, 9. (ספ. טעל.) פאן פאפען האט ארויסגעדרוקט די האפנונג אז די לאזאנער קאנפע־רענץ האט געמאכט א סוף אויף אייביג צו דער דייטש־פראנצויזישער נישט־פריינדליכקייט.

דער גרויסער רוב פון דייטשען פאלק, פער־שטעהט גוט, אז א נייע דייטש־פראנצויזישע מלחמה קאן נישט ברענגען עפעס אנדערש ווי נאר א חורבן פון דער ציוויליזאציע.

לאזאן, 9. (ספ. טעל.)) די פאליטישע פאר־דערונגען פון די דייטשען זענען נישט גענומען גע־ווארן אין אכט און די דייטשען האבען די דאזיגע פאדערונגען צוריקגעצויגען.

לאזאן, 9. (ספ. טעל.)) די ענטשעדיגונגס־פראגע איז רעגולירט געווארן אויף אזא אופן :

די סומע פון דער דייטשער ענטשעדיגונג איז בע־שטימט געווארן אויף דריי מיליארד מארק אין גאלד, וואס די דייטשען וועלען דארפען אנהויבען צאהלען נאכ'ן 3־יעהריגען מאראטאריום ד.ה. אין יאהר 1935.

אויף דער דאזיגער סומע וועלען ארויסגעלאזען אבליגאציעס אויפ'ן אינטערנאציאנאלען געלד־מארק, די דייטשען וועלען דארפען צאהלען 188 מיליאן מארק א יאהר.

מען דארף בעמערקען, אז דער לאקארנער טראקטאט האט אינגאנצען נישט בעריהרט די דייטשע חובות, וואס זענען אפגעשטעלט געווארן דורך הובערס מאראטאריום, און וואס בעשטייען די דייטשע פינאנסען אויף א סומע פון 234 מיליאן מארק א יאהר.

די דייטשען וועלען איינלעגען באנעס אויף דריי מיליארד מארק, די דאזיגע באנעס וועלען האבען אנ'עמיסיע־קורס פון 90 פראצענט, פראצענ־טירט אויף פינף פראצענט.

די באנעס וועלען קענען אויסגעקויפט ווער־רען אמפריהסטען ווי נאכ'ן אפלויף פון 3 יאהר נאכ'ן ראטיפיצירען דעם לאזאנער אפמאך, זייער אמארטיזירונג וועט פארקומען נאך 35 יאהר.

לאזאן, 9. (ספ. טעל.) דער ערשטער רעזול־טאט פון נייעם לאזאנער אפמאך וועט זיין דאס בעפרייען דעם גאלד — דעפאזיט פון דער רייכס־באנק אין דער אינטערנאציאנאלער אויסצאהל־באנק אויף א סומע פון 65 מיליאן מארק, און אויך די דייטשע באהן־אבליגאציעס וואס זענען דעפאנירט אין דערזעלבער באנק אויף א סומע פון 460 מיליאן מארק.

די פייערליכע זיצונג

לאזאן 9. (ספ. טעל.)

שבת פריה איז אונטערגעשריבען געווארן דער לאזאנער אפמאך, עס איז פארגעקומען א פייערליכע זיצונג.

דער ערשטער האט גערעדט דער ענגלישער אויסערן־מיניסטער סימאן. נאכדעם האבען גערעדט זשערמען, מארטען און מאסקאני.

עס איז געווארן שטיל. מאקדאנאלד האט גע־מאלדען, אז עס איז געקומען דער מאמענט פון אונטערשרייבען דעם אפמאך.

די ערשטע אונטערשריפט האט געלעגט מיט א גאלדענע פעדער מאקדאנאלד נאכדעם דער בעלגי־שער פרעמיער רענקען, פערטרעטער פון פראנקרייך איטאליען און אנדערע מלוכות.

דער לעצטער האט אונטערגעשריבען קאנצלער פאן פאפען.

וואס עס האט געזאגט קאנצלער פאן פאפען

לאזאן, 9. (ספ. טעל.)) פאן פאפען האט גע־האלטען א רעדע, אין וועלכע ער האט געזאגט אז די קאנפערענץ אין לאזאן האט געשאפען א דאקו־מענט פאר דער געשיכטע פאר אייראפא, דאס אנד־לירען די דייטשע רעפאראציעס, איז ארויסגעריסען געווארן מיט'ן וואר־צעל די סיבות פון עקאנאמישען קריזיס. מען וועט ווייטער געהן אויף דעמזעלבען וועג

צו דער ענטשיידונג אין לאזאן

פאן פאפען | מאקדאנאלד | הערי.

נייע אפצאהלען לטובת ארבייטסלאזע

בעשלוסען פון מיניסטארען־ראט

ווארשא, 9 (טעלעפאניש פון אונזער קא־רעספאנדענט) דאס מיניסטארען־ראט האט בעשלא־סען צו שאפען א סומע פון 60 מיליאן זל. אויף הילף פאר ארבייטסלאזע, פאר הערבסט און ווינטער.

די דאזיגע סומע וועט געשאפען ווערן דורך א צושלאג־אפצאהל אויף באהן־בילעטען, פאסט־פאסילקעס, טעלעפאן־אבאנענטען, טעאטער־בילעטן, פון לאטעריע־געווינסטען און אנדערע שפילען.

עס וועלען פערעפענטליכט ווערען ספעציעלע דעקרעטען וועגען דעם.

דערשאסען זיין מוטער, ברידער און שוועגערין

קאליש, 9 (טעלעפאניש) אין דארף פי־ווענצע האט דער 35־יעהריגער פראנצישעק שי־מאנסקי דערשאסען זיין 65־יעהריגע מוטער, זיין ברודער מיכאל, און זיין שוועגערין פראנצישקא, צוליב פאמיליען־סכסוכים.

דער מערדער איז ארעסטירט און ווערט גע־שטעלט פאר א שטאנד־געריכט.

סטודענט קויאווסקי פארן שטאנד־געריכט

פאר דערשיסען דעם שעף פון פינאנץ־אפטיילונג אין ווארשאווער מאגיסטראט

ווארשא, 9 (טעלעפאניש).

פרייטאג האט זיך אנגעהויבען דער שטאנד־געריכט איבער טאדעאוש קויאווסקי, וואס האט דעם 27 יוני דערשאסען דעם פיהרער פון דער פינאנס־אפטיילונג פון ווארשאווער מאגיסטראט דעמבינסקי.

דער בעשולדיגטער איז א סטודענט, אלט — 29 יאהר.

דער אנגעקלאגטער אנערקענט זיך נישט פאר שולדיג אין מארד. נאכ'ן איבערלייענען דעם בעשולדיגונגס־אקט גיט קויאווסקי פאלגענדיגע ערקלערונגען:

— איך האב געארבייט אין מאגיסטראט, אלס בעאמטער, פון 1927 יאהר. אין מאגיסטראט האט מען אנגענומען אנגעשטעלטע לויט רעקאמענדא־ציעס פון א בעשטימטער דארט הערשענדיגער ריכטונג — פון די ענדעקעס, אדער כאדעקעס. איך האב בעקומען א רעקאמענדאציע פון כאדעקעס און איז אויפגענומען געווארען אין דער פינאנץ־אפטיילונג.

ער דערציילט, אז לויט זיינע איבערצייגונגען איז ער א סאנאטאר, ער האט זיך בעטייליגט אין אנפאל אויף נאוואטשינסקין, און מען האט איהם דערפאר אין מאגיסטראט גערודפט. מען האט איהם אפילו גערופען : „שפיצעל".

ער האט דעריבער נישט געקאנט הויזן מיט די ארומיגע ענדעקיש כאדעקישע אנגעשטעלטע. ער האט געבעטען מען זאל איהם אריבערטראגען אין א צווייטע אפטיילונג. נאך לאנגע בעמיהונגען האט ער זיך צו דעם דערשלאגן.

ער דערציילט. אז מען האט איהם פערפאלגט, שיקאנירט, מען האט איהם אונטערגעווארפען אק־טען און נאכדעם געטשעפעט זיך צו איהם, פאר־וואס ער האט זיי נישט דערלעדיקט. דער דירעק־טאר דעמבינסקי האט איהם גערידעלט, געהאנדעלט געגען איהם געמיין...

דאן דערציילט ער וועגען זיין לונגען־קראנק־הייט. ער האט געמוזט האבען לופט־איינשפריצונ־גען. מיט 38 גראד היץ איז ער געקומען צום שעף דעמבינסקי רעדען וועגן אנדערע ארבייטס בע־דינגונגען.

— מיר גייט נישט א אייער קראנק זיין — האט איהם געענטפערט דער שעף — איך דארף הא־בען מענשען געזונטע און פינקטליכע.

אין דעם קריטישען טאג איז ער געקומען צום שעף דעמבינסקי. זיי זענען ביידע געווען אין קאבינעט. דאס געשפרעך איז געווען שארף.

— פארוואס קומט מיר גארנישט?.. — האט ער געפרעגט.

— אייך קומט איינס... — האט איהם דער שעף געזאגט — אייך קומט פאטשעס אין פנים אריין..

דעמאלט האט ער אויסגעשאסען.

נאכדעם ווי עס ווערען אויסגעהערט א רייה עדות, רעדען דער פראקוראר און פערטיידיגער.

דאס שטאנד־געריכט האט קויאווסקין פער־משפט אויף לעבענסלענגליכע תפיסה.

שבועה דאורייתא.

מאנטאג, דעם 11־טען יולי 1932, 12 א זייגער פארמיטאג וועט אין דער ווילקער שוהל (זאכאדניא־גאס) פארקומען די שבועה פון ה'

שמעלקע גאלדבערג

מיעלטשארסקיעגא 16

לויט'ן פסק־דין פון הרב ר' לייביש ראזענבערג וועגען א קליינעם געלד־סכסוך.

4209 מיט אכטונג משה שאטאן.

בעקאנטמאכונג.

מיר מאכען בעקאנט אלע אונזערע מיטלידער פון דער סעקציע שניידער־אלטווארג ביים צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין פאמארסקא 15, דאס דער חבר

שולזינגער

ווערט אויסגעשלאסען אלס פרעזעס פאר נישט טאקטישע אויפפיהרונג בנוגע דער סעקציע

4221 מיט אכטונג

די פערוואלטונג.

SANATORJUM „PALACE"

פאר דערוואקסענע און קינדער

אין כעלמי (הינטער לאדז)

נעמט אן אלערארט קראנקע און רעקאנוואלעסצענטן.

אויפזיכט פון דאקטוירים־ספעציאליסטען.

הייל־בעדער. מאסאזשן צו זון־לופט־בעדער הערפאנגעדם פאר לוזשעקעס. הייל־ און אטעם־גימנאסטיק. טעניס־שפיל און אנדערע פערוויילונגען. — לויפענדער וואסער און די צימערן שעהנע געגענד און סאסנאווע וואלד.

אידעאלע אברוה־בעדינגונגען.

Dyrektor

Dr. RAKOWSKI. 3057

פאר גאלד, בריליאנטען

און לאמבארד־קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

מיר דריקען אויס אונזער טרויער־מיטגעפיל, דעם ליבען חבר אברהם בלאט

און דער גאנצער יודישער ארטיסטישער משפחה אונזער בייליד צוליב'ן טויט פון

רעגינא בלאט

(געבוירענע לובארטאווסקא)

טעאטער „ארט" (איצט — אין מזרח־גאליציע)

4215

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2־טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס, בילעצער, טאמאשאווער און לאדזער אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען־שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געפינעט נאר

אין פראנט, II שטאק

פאר מאגענליידנד

ראבארבער־ווייז

פיפסין־וויין

אין פרימא קוואליטעט

צו בעקומען אין דער ווינהאנדלונג פון

E. SZYKIER

Północna 1, tel. 107-84

א הייל־אנשטאלט

פאר אויערן, נאז, האלז

און אטעם־קראנקהייטען

פון Dr. Z. RAKOWSKI

אין כעלמי (הינטער לאדז)

געהמט אן אגמעלדונגען אויף צו זיין און אפעראציע, הילף. — פיזיקאלישע היילונג, הייל־בעדער, זון־לופט, בעדער, הייל־ און אטעם־גימנאסטיק.

צו פרעהרען אויפ'ן ארט אדער 11 ליסטאפאד 9

טעל. 127-81 3981

יודישע דעלעגאציע אינטערווענירט ביי דער דייטשער רעגירונג

וועגען פערזיכערן די רוהע פון די יודען אין דייטשלאנד

בערלין, 9 (ספ. טעל.) א דעלעגאציע פון אנגעזעהענע דייטשע יודען האט זיך געווענדעט צו דער דייטשער רעגירונג מיט אן'אנפראגע צי די דייטשע רעגירונג האט בדעה צו זיכערן די רוה פון די יודען און צו גאראנטירען די בירגער-ליכע רעכט.

דער מלוכה-סעקרעטאר קלאוגען האט געענט-פערט, אז די יודען קענען זיין רוהיג און אז די רעגירונג איז נישט בעהערשט פון קיין שום אנטי-סעמיטישע טענדענצען.

נייער פראנצויזישער בודזשעט

פאריז 9 (ספ. טעל.)

די פינאנץ-קאמיסיע פון פארלאמענט האט אנ-גענומען דעם נייעם פינאנץ פראיעקט, וועלכער זעט פאראויס נייע הכנסה-קוועלען פאר דער רעגירונג אין דער הויך פון 3 מיליארד 650 מיליאן פראנק.

אינטערפעלאציע איז ענגלישען פארלאמענט

וועגען בעשלוס פון פרייסישען לאנדטאג צו קאנפיסקירען פערמעגענס פון פרעמדע יודען

לאנדאן, 9 (ספ. טעל.)

קאלאנעל וועדזשוואוד האט היינט אינטער-פעלירט אין ענגלישען פארלאמענט ווי עס בעציהט זיך די ענגלישע רעגירונג צום בעשלוס פון פרייסי-שען לאנדטאג צו קאנפיסקירען דאס פערמעגענס פון פרעמדע יודען, ווייל דער בעשלוס קאן אויך אנרירען יודען ענגלישע בירגער.

דער אונטערשטאטס-סעקרעטאר פון ענגלישען אויסערן-מיניסטעריום האט געענטפערט, אז די רע-גירונג פארנעהמט זיך איצט מיט דעם ענין

קאטאסטראפע מיט דער פראנצויזישער אונטערוואסער-שיף „פראמעטיי"

פאריז, 9. (ספ. טעל.)

פון אומבעקאנטע סיבות איז די פראנצויזישע אונטערוואסער-שיף „פראמעטיי" פלוצים דערטרונ-קען געווארען בעת מעשה האבען זיך

אין שיף געפונען 61 מאן פון פערסאנאל

אויף זיי זענען פערבליבען אין שיף, און מען רעכ-כענט, אז זיי געפינען זיך דארט לעבעדיגע, אט זענען די פרטים פון דער קאטאסטראפע:

בעת די קאטאסטראפע איז געשעהן מיט דער אונטערוואסער-שיף האבען זיך

2 אפיצירען און 5 מאטראזען געפונען אויפ'ן דעק און זענען אראפגעשלײדערט געווארען

אין ים אריין און א דאנק דעם טאקע האבען זיי זיך געראטעוועט.

„פראמעטיי" איז אן'אונטערוואסער-שיף פון 1550 טאן, ערשט מיט א פאר יאהר צוריק אויס-געבויט און אראפגעלאזען אין וואסער דעם 23-טען אקטאבער 1930, דאנערשטאג 8 פריה איז די שיף, אונטער דער פיהרונג פון קועסטעל-דיי מעניל, ארויס געפאהרען אין ים אויף מאנעווירען — אויפ'ן וואַ-סער. א חוץ דעם קאמענדאנט זענען געווען נאך 10 אפיצירען, 36 מאטראסען און צוואנציג ציווילע פערזאנען, ס'איז געווען ארום 1 א זייגער, די שיף האט זיך געפונען אויפ'ן וואסער, ווי פלוצים איז געשעהן די קאטאסטראפע, און

די שיף איז פלוצלינג פערשוואונדען געווארען אין די כוואלעס

דער קאמענדאנט די-מעגיל און פינף מאטראסען זענען אריינגעפאלען אין ים אבער פישער האבען זיי ארויסגעראטעוועט און זיי געבראכט קיין שער-בורג.

באלד זענען ארויסגעפלויגען עראפלאנען כדי גענוי פעסטצושטעלען דאס ארט, ווי די שיף איז דערטרונקען געווארען, זיי איז

אראפ אין דער טיף אויף 75 מעטער

כמעט. מען איז באלד צוגעטרעטען אונטער דער פיהרונג פון אדמיראל מאלגאוואו, צו א רעטונגס-אקציע, כדי ארויסצוהאטעוען די שיף פון וואסער, דער שטראם איז אין דעם ארט אזא שטארקער, אז דאס שטערט שטארק די ארבייט.

פאריז, 9. (ספ. טעל.))

די שיף „פראמאטיי" האט 90 מעטער אין דער לענג און 9 אין דער ברייט, עס געפינען זיך אויף דער שיף 2 דיזעל-מאטארען צו 500 פערד-קראפט, און 2 דינאמא-מאשינעס פון 2600 פערד-קראפט, אויבען אויפ'ן וואסער מאכט זי 18 ים-מייל א שעה. אונטער'ן וואסער 8 ים-מייל, 14 מכשירים זענען דא אויף „פראמעטיי", אויף צו שליידערן מינעס פון פערשידענער גרויס, די מאַ-מעגדע בעשטייט פון 66 מאן, בכלל איז די שיף אזוי אויסגעשטאט, אז זי זאל קאנען מאכען רייזעס ביז דרייסיג טאג.

פאריז, 9. (ספ. טעל.)

אין פלאט-מיניסטעריום האפט מען נאך, אז די קאמענדע האט בעצייטענס פערמאכט די טירען אזוי אז זי וועט נישט פערגאסען ווערען פונ'ם וואַ-סער.

אויב דער אפגערימענער קערפער פון צר שיף איז נישט צעשעדיגט און לאזט נישט אדורך קיין וואסער דאן דראהט נישט דערווייל דעם פער-סאנאל קיין שום געפאהר.

די רעטונגס-אקציע גייט גאנץ שווער

אי ווייל דער שטראם איז א שטארקער, אי ווייל דער ים איז אין דעם ארט זעהר טיף, מען נעהמט אן אלע מיטלען אויף ארויסצוהאטעווען די דער-טרונקענע שיף צוזאמען מיט'ן פערסאנאל. אבער זי-כער זייט, איז, דערפאלג פון דער רעטונגס-אקציע קאן מען נישט.

די קאטאסטראפע האט געמאכט א שטארקען איינדרוק, אין פראנקרייך, דער קאפיטאן (וואס האט זיך געראטעוועט) קאן בשום אופן נישט אויפקלערען וואס האט געזאלט זיין די סיבה פון דער קאטאס-טראפע.

פראנצויזישע אונטערוואסער-שיף „פראמעטיי"

פאר דער קאטאסטראפע

מערדער פון קצב געטער

פערמשפט אויף לעבענסלענגליכער תפיסה

אורטייל פון ווארשאווער שטאנד-געריכט

ווארשא, 9. (טעלעפאניש)).

דער צווייטער טאג פון שטאנד-געריכט איבער די מערדער פון קצב געטער האט זיך אנגעהויבען מיט'ן אויסהערען א רייה עדות.

עס קומט אריין דער עדות פזשעזשינסקי.

דער עדות דערציילט אז ער האט געדינט מיט דעם בעשולדיגטען סאביריי אין מיליטער. סאביריי האט ארויסגעוויזען גרויסע העלדישקייטען. ער האט אפגעשלאגען די אוקראינער ביי בזשעזשאן.

דער פשאדאווניק וואס האלט די וואך אין ראטהויז, דערציילט אגב, אז דער דערשאסענער געטער איז געווען דער הויפט-אנפיהרער פון לאַ-קאוט געגען די ארבייטער.

דער עדות לאראווסקי דערציילט אז אין שעכט הויז איז שטענדיג אומרוהיג. אן'אנגעצייכנטע אט-מאספערע, געטער איז נישט געווען אזא „הייליגער מענש". די דיפערענץ אין די פרייזען האט ער שטענ-דיג אראפגעלאזט צו זיך אין קעשענע.

פון די פראגען פון דער פערטיידיגונג ווערט מען געוואויר אזא פרט:

„אין דער שטאטישער „שאטניצע" פון שעכט-הויז, וואו יעדער איינער קאן אויפהענגען סזייבע זאכען, איז נישטא קיין צוטריט פאר די פליישער-ארבייטער. דארט קאנען אריינקומען בלויז די סוח-רים. איינמאל איז דארט אריין סאביריי און געוואלט אויפהענגען זיינע זאכען, געטער האט איהם אבער ארויסגעווארפען.

דער עדות שטשעפאנער א געוו. פיהרער פון א זשאנדארמען-פלוטאן דערציילט אז ער האט גע-דינט צוזאמען מיט געטער'ן אין דער זשאנדארמעריע בעת דער מלחמה. ער איז געווען א שרעקליכער מענש. ער האט נישט געקאנט לעבען אהן פראָ-וואקאציעס, ארעסטירטע פלעגט ער פייניגען און שלאגען, עס איז געווען אן'איינדרוק, אז ער איז א דייטשער אגענט צווישען די לעגיאניסטען.

און איצט קומט די סענסאציע פון געריכט.

דער עדות גרינבערג, א ליאדעס-פערקויפער האט דערציילט אז דער בעשולדיגטער שמידט האט ביי איהם געקויפט ליאדעס, ווען עס האט זיך דער-הערט דער שאס פון סאביריי'ען, הייסט עס, אז ער איז גאר נישט געווען בשעת מעשה, ער איז אומ-שולדיג און דער גאנצער אנפאל איז ארויסגעשפרונ-גען אין געריכט.

דאס עדות-זאגען פון דעמדאזיגען ליאדעס-פערקויפער ווערט דער צענטער פון אויפמערקזאמ-קייט. דער פארזיצער רופט ארויס א רייה עדות וועלכע ווערען געשטעלט פנים אל פנים מיט גרינ-בערג'ן, גרינבערג בלייבט ביי זיינס, ער דערציילט אז ער האט אפילו נישט בעוויזען אויסצוצאהלען שמידט'ן 25 גראשען רעשט, ווייל — עס האט זיך דערהערט דער שאס און שמידט איז אהין אוועק געלאפען א צעטומעלטער.

נאכדעם רעדען דער פראקוראר און די פער-טיידיגער.

נאך א בעראטונג פון 2 שעה האט דאס שטאנד געריכט ארויסגעטראגען אן'אורטייל לויט וועלכען די בעשולדיגטע סטעפאן סאביריי און יאן שמידט זענען פערמשפט געווארען אויף לעבענסלענגליכע שווערע תפיסה.

צו דער דימיסיע פון דער טירינגישען קאבינעט

געוו. פרעמיער ע. באום.

ווייטערע בלוטיגע קאמפען אין דייטשלאנד

בערלין, 9 (ספ. טעל.)

אין בערלין און אין א רייה גרעסערע שטעט אין דייטשלאנד זענען נעכטען פארגעקומען בלו-טיגע קאמפען צווישען היטלעריסטען און קאמוניס-טען און סאציאל-דעמאקראטען.

אין פראנקפורט האט מען געקעמפט אויף באריקאדען.

עס זענען פערהאן א סך פערוואונדעטע.

ZASTRZYKI, opatrunki, dyżury

LIZA NAMIOTÓWNA

Dyplomowana
Higienistka-Pielęgniarka

ALEJA I MAJA 35 front, I piętro. Tel. 145-02.

א לאנגיעהריגער

מיליטער-בעאמטער

שרייבט ערלעדיגט אין אלע מיליטער-זאכען ספעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר

איינציגע שפיזערס

מאז

10 פעטריקאווער

Dr. Różaner

ספעציאליסט פון הויט און ווענערישע קראנק-הייטען, מענער-שוואכע און קינדערלאזיגקייט

נארוטאוויטשא 9 טעלעפאן 128-98

נעמט אן פון 8-10; 4-8 אווענד.

זונטאג פון 9 ביז 10 פריה.

אונטערוואסער רעטונגס-אפאראטען

א מאדערנער טאוכער-גלאק

אנ'אונטערוואסער-רעטער

לאדז. 10 יולי 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 10 יולי 1932

פאר די יודען אין דייטשלאנד

קומט א צייט ווי אמאל אין שפאניען

יודען אין דייטשע שטעט זיצען פערשלאסען אין די הייזער און ציטערן ארויסצוגעהן אין גאס

קיין ריגא איז געקומען דער בעקאנטער יודיש-דייטשער זשורנאליסט, ד"ר עזריאל קארלעבאך.

אין א געשפרעך מיט א מיטארבייטער פון ריגער „פרימארגען" האט עזריאל קארלעבאך אבגעגעבען זעהר א טרויעריגען גרוס וועגען דער שטימונג צווישען די יודען אין דייטשלאנד אין די לעצטע טעג.

— איך בין די טעג ארויסגעפאהרען אין דער דייטשער פראווינץ—דערציילט ע. קארלעבאך — צו שטודירען די לאגע און האב געטראפען אין א סך שטעדט יודען, וואס זיצען פערשלאסען ביי פערמאכטע לאדענס און ציטערן ארויסצוגעהן אין גאס.

איך האב געטראפען אין צענדליגער הייזער אין די קלענערע דייטשע שטעטלעך פינף - זעקס-יאהריגע קינדער זיצען און וויינען און זיי שרעקען זיך ארויסצוגעהן אין דרויסען — מ'האט די קינדער געסטראשעט, אז אט אט וועט מען זיי דערהרגענען... און ביי דעם אלעם האב איך ווידער געטראפען דייטשע יודען, וואס זענען מקנא דעם ארומיגען ארבייטסלאזען עולם, וועלכער האט עפיס צו טון דערמיט, וואס ער אגיטירט פאר היטלערן און איז מקרב די גאולה.. דער קליינער דייטשער יונגעל פון פאלקס-שול געהט שוין פון קינדוויין אן אין א ברוינער העמדעל, אין דער היטלער-פארם און דאס מיידעל גיט אב לייב און לעבען טאקע אין פולען זין פון דעם ווארט פארן בעזארגען די כוליגאנישע זעלנער, וואס וואוינען אין גרויסע מחנות הינטערן שטאט. ס'האט זיך צוריק אויפגעוועקט דער גאנצער אידעאליזם, וועלכען מיר געדענקען נאך פון קריגסצייט, ווען דער דייטש האט מסכים געווען צו עסען גראז און זיך אנטון אין פאפיר-קליידער צוליבן פאטערלאנד. און דער דייטשער יוד שטאלצירט נאך ביז איצט דערמיט, אז פאר דעם קריג האט ער אויך ארויסגעוויזען דעם אייגענעם אידעאליזם און נישט מיט קיין צוואנג, נאר טאקי מיט דער נשמה, מיט'ן גאנצען הארצען — און אט דער יוד מוז היינט שטיין פונדערווייטענס, קען קיין אנטייל נישט נעמען אין דעם היסטארישען מאמענט פון דייטשלאנדס גורל.

ס'זענען פערהאן פאלען, ווען יודען האבען זיך געבעטען אפיציעל אנגענומען צו ווערען אין דער היטלערישער מחנה און מען נעהמט זיי נישט צו, ווייל זיי זענען יודען. דערווייל, פערשטעהט זיך, זענען דאס נאר איינציגע פאלען, נאר אזוי ווי דייטשע יודען האלטען, אז היטלער וועט קומען צו דער מאכט, וועלען אזעלכע פאלען ווערען א נאטירליכע ערשיינונג. שוין היינט זעהט מען אין דייטשלאנד פאקטען פון אזא מין „מאראניזם". ווען א יוד וויל אויסקויפען די נשמה ביים היטלעראוויעץ, אויפווייזענדיג, אז ער איז נישט אזוי ווי די אנדערע יודען, וועלכע עס קומט טאקי די ארבע מיתות בית דין, אנגעבענדיג מיאוסע מסירות אויף ברידער יודען, בעיקר. פערשטעהט זיך, אויף די מזרח-יודען.

— ווי ערנסט די לאגע זאל נישט זיין—פערענדיגט דר. עזריאל קארלעבאך — מיין איך דאך, אז אויסלענדישע יודען דארפען בולט ארויסרוקען דעם אומצוטרוי און די שרעקליכע אנטוישונג, וועלכע זיי האבען דערלעבט פון דער דייטשער קולטור און דייטשען פאלק. אויב אפילו אויף די „נאצים" וועט דאס קיין איינפלוס נישט האבען, קען עס דאך אמאל ווירקען אויף די דייטשע יודען אין דעם זין, אז זיי וועלען סוף כל סוף דערפיהלען, אז זיי זענען א לעבעדיגער מיטגליד אין דער יודישער משפחה און נישט אין דער דייטשער, אז די הילף וועט קומען און קען נאר קומען מיטן גרויסען אוצר פון יודישע נאציאנאלע געפיהלען, מיט יענעם אוצר, מיט וועלכען מיר האבען איבערגעלעבט אפילו א תקופה, וועלכע איז ענליך צו דער היינטיגער דייטשער, די תקופה פון גרוש ספרד מיט איהרע מאראנען.

עס איז די דייטשען נישט געלונגען

זייער דיפלאמאטיש שפיל אין לאזאן

די לאזאנער קאנפערענץ האט איבערגעלעבט עטליכע שווערע קריזיסען. דער שווערסטער איז אבער געווען דער דינסטאג'דיגער, ווי בעקאנט האט מען ביז דינסטאג דעבאטירט איבער דער סומע, וואס דייטשלאנד וועט צאהלען. מען האט זיך געדונגען. דייטשלאנד האט געבאטען 2 מיליארד מארק אנשטאט די, וואס די קרעדיטארען האבען ביי איהר געבעטען.

פלוצלינג האט פאן-פאפען דינסטאג אווענד געבראכט א נייעם פארשלאג: דייטשלאנד שלאגט פאר 2 מיליארד מיט 600 מיליאן גאלד מארק. זי שטעלט אבער דערביי 2 וויכטיגע פאליטישע בעדינגונגען: גלייכע רעכט פאר דייטשלאנד צו בעוואפנען זיך צוגלייך מיט אנדערע לענדער און די אנולירונג פון 8-טען פאראגראף פון ווערסאלער פערטראג, וועלכער לעגט ארויףאויף דייטשלאנד די פעראנטווארטליכקייט פאר'ן קריג.

העריא און די אנדערע פראנצויזישע דעלעגאטען האבען קאטעגאריש אפגעזאגט זיך אפילו בעטראכטען דעם דאזיגען פארשלאג. די לאזאנער קאנפערענץ איז נישט בערופען צו בעטראכטען פאליטישע פראבלעמען האט געענטפערט די פראנצויזישע דעלעגאציע. מען איז געקומען אין לאזאן רעדען וועגען פינאנצען און עקאנאמישע פראבלעמען און נישט וועגען פאליטיק. און די פראנצויזישע פרעסע האט אנגערופען דייטשלאנד'ס פארשלאג מיט'ן נאמען „שאנטאזש" און „פראוואקאציע". עס איז נישט קיין צווייפעל, אז פאן-פאפען נויטיגט זיך אין אנ'ערפאלג — כדי צוריקצוקומען אין בערלין און בעווייזען דעם דייטשען וועהלער, אז דער נאציאנאליזם האט עפיס אויפגעטון.

מיט 600 מיליאן מארק האט ער געוואלט אפקויפען די אנולירונג פון דעם וויכטיגסטען פאר דייטשלאנד פאליטישען פונקט פון ווערסאלער אפמאך. אזא פארשלאג נאך דריי וואכען ארבייט אויף לאזאנער קאנפערענץ האט טאקע אויסגעזעהן נישט אנדערש ווי א שאנטאזש — און העריא האט אפילו צוגעגעבען, אז אויב די קאנפערענץ וועט דורכפאלען — וועט בלייבען אין קראפט דער יונג-פלאן.

די פעסטע שטעלונג פון העריא האט געמאכט אין לאזאן אנ'איינדרוק. מאקדאנאלד האט זיך נאכאמאל ארומגעזעהן, אז דער אמתער ציל פון דער דייטשער פאליטיק איז צו צושטערן די גאנצע ארבייט פון דער קאנפערענץ און פערשלאפען זי. דייטשלאנד וויל נישט קיין פערשטענדיגונג — אין טום גארנישט כדי צו קומען דערצו און די שטימונג אויף דער קאנפערענץ האט זיך געענדערט נישט לטובת דייטשלאנד.

פאן-פאפען האט זיך געוואקלט, סוף כל סוף האט ער זיך אפגעזאגט פון זיין פאדערונג און די קאנפערענץ האט זיך פערענדיגט מיט א פאזיטיווען רעזולטאט.

דייטשלאנד האט געמיינט, אז איהר וועט געלונגען צו איזאלירען פראנקרייך און צו שיידען זי פון איהרע געוועזענע פערבינדעטע. דער גראדער שפיל פון די דייטשע דיפלאמאטען איז אבער געווארען קלאר פאר דער גאנצער וועלט און איז אידאסמאל נישט געלונגען.

צום טראגישען זעלבסטמארד

פון דער מוטער מיט איהרע 2 קינדער אין ווארשא

וואס עס האט דערפיהרט צו דער שוידערליכער פאמיליען-טראגעדיע

ווי בעקאנט האט מיטוואך 2 בייטאג די גראדנער פרוי מאריא זלאטניצקא, געפינענדיג זיך אין ווארשא, ארונטערגעווארפען זיך צוזאמען מיט איהרע צוויי קינדערלעך פון 4-טען שטאק אויף מארשאלקאווסקא 137 און געפונען דעם טויט אויפן ארט.

די דאזיגע שוידערליכע פאמיליען-טראגעדיע האט געמאכט א שווערען רושם.

איצט איז געלונגען צו דערגיין פאלגענדע סענסאציאנעלע פרטים פון דער זעלבסטמארד-טראגעדיע.

אויף יאגעלאנסקע 37 אין גראדנע האט געוואוינט די פרוי מאריא זלאטניצקא צוזאמען מיט איהרען א זעקס-יאהריגען יונגעלע און צוויי-יאהריג טעכטערל.

דער מאן איהרער וועלכער פערנעמט א פאסטען פון א דירעקטאר אין דער גראדנער אפטיילונג פון דער נאפט-פירמע „שטאנדאר נאבעל" איז לעצטענס אוועק אויף מיליטערישע איבונגען.

די גאנצע צייט, וואס די פאמיליע זלאטניצקא האט זיך געפונען אין גראדנע, האט זי געפיהרט א פכבודיג-באלעבאטישען פאמיליען-לעבען און זיי האט נישט געפעהלט פון קיין פויגעל-מילך.

מיט א קורצע צייט צוריק איז זלאטניצקאס 6-יאהריגער זון פלוצלונג קראנק געווארען און זיין צושטאנד האט זיך אנגעהויבען כסדר צו פערערגערען.

די מוטער, מאריא זלאטניצקא, האט זיך אנגעהויבען שטארק בעאומרוהיגען וועגען דעם גורל פון איהר קינד. זי איז מיטן קינד געלאפען צו דאקטוירים אבער קייגער האט איהם נישט געקענט העלפען.

פערשטייט זיך, אז דעם קינדס שווערע קראנקהייט האט אנגעהויבען שטארק צו בעדראהען דעם מאטעריעלען צושטאנד פון דער פאמיליע אין דער גאנץ שיינער געהאלט פון דעם מאן און פאטער האט זיך שוין ארויסגעוויזען פאר נישט גענוגענד כדי צו ראטעווען דאס קינד.

דאך האט אבער די מוטער זיך נאך נישט מיאש געווען און אנגעווענדעט אלע נויטיגע מיטלען כדי צו ראטעווען איהר אומגליקליך קינד.

לעצטענס האט אבער דער געזונד-צושטאנד פון קינד ארויסגערופען אנ'ערנסטע געפאהר אין אייניגע היגע דאקטוירים האבען פעראָרדנעט, אז די מוטער זאל פאהרען גלייך מיטן קינד קיין ווארשא.

היות ווי מאריא זלאטניצקא'ס מאן געפינט זיך לעצטענס אויף מיליטערישע איבונגען האט זי, די מוטער, מיטגענומען מיט זיך, חוץ דעם קראנקען'ס זוהן, אויך איהר 2-יאהריג טעכטער'ל און איז מיט עטליכע טעג צוריק אוועקגעפאהרען קיין ווארשא.

אין ווארשא איז די פרוי זלאטניצקא אוועק גלייך מיט איהר קראנקען זון צו א פראפעסאר, וועלכער האט פעסטגעשטעלט, אז דער געזונדצושטאנד פון קינד איז אנ'אויסערגעווינליך ערנסטער און, אז אין רעזולטאט פון דער קאמפליצירטער קראנקהייט וועט דאס קינד בלינד ווערען.

די פעסטשטעלונג פון פראפעסאר האט דערדריקענד געווירקט אויף דער אומגליקליכער מוטער און איהר ערייגעווארפען אין די ארימס פון שרעקליכער פערצווייפלונג.

זעהענדיג, אז דער גורל פון איהר זוהן, וועלכען זלאטניצקא האט שטארק געליבט. איז א גע'חתמ'עטער, האט זי זיך גענומען שטארק צום הארצען און ס'האבען איהר אנגעהויבען צו פערפאלגען שלעכטע געדאנקען צו מאכען א סוף פון איהר לעבען ווי אויך צו בעפרייען איהר אומגליקליך קינד פון זיין שרעקליכער צוקונפט.

וואס א טאג ווייטער האט די אומגליקליכע מוטער אלץ מעהר געזעהן אנ'אויסגאנג פון איהר טראגישען פאמיליען-לעבען אין בעגיין זעלבסטמארד.

מיטוואך דעם 6-טען ד. מ. האט מאריא זלאטניצקא צוזאמען מיט איהרע צוויי קינדערלעך פערלאזען די וואוינונג פון איהר שוויגערמוטער און זיך געלאזען גיין איבער די ווארשאווער גאסען. אויף מארשאלקאווסקע-גאס איז די מוטער, צוזאמען מיט איהרע צוויי קינדערלעך ארויף אויף די טרעפ פון א געוויס הויז. אויסנוצענדיג די געלעגענהייט, וואס זי ווערט פון קיינעם נישט בעמערקט, האט מאריא זלאטניצקא צוערשט ארונטערגעווארפען פון פערטען שטאק איהר קראנק קינד, וועלכע איז געפאלען טויט אויפ'ן ארט.

ס'האבען זיך דערהערט שרעקליכע קולות, די אומגליקליכע מוטער איז פערוואנדעלט געווארען אין א ווילדער חיה.

נישט אפווארטענדיג אפילו קיין עטליכע מינוט צייט, האט זלאטניצקא א כאפ געטון גלייך איהר צוויי יעהריג טעכטער'ל און צוזאמען זיך ארויסגעווארפען פון דעם זעלבען פערטען שטאק, פאלענדיג [illegible]

אונזער גורל

איז אונזערע אייגענע הענד!

שוין באלד א יאהר פערצען, ווי אונזער יודישע וועלט-פאליטיק האט זיך אריינגעפלאכטען אין דער אלגעמיינער מיעוטים-פאליטיק און ווי בעקאנט זענען יודען אין דער היסטארישער ווערסאלער קאנפערענץ געווען די הויפט-עסקנים פארן דורכפיהרען דעם מיעוטים-פאראגראף אינ'ם שלום-טראקטאט. די גאנצע יאהרען גייען מיר צוזאמען מיט די אלע איבריגע מיעוטים פון קאנגרעס צו קאנגרעס, אפצושפילען די מעלאדראמאטישע קאמעדיע פונ'ם קאמף פאר מיעוטים-רעכט. אזא קאנגרעס איז אויך איצט אפגעהאלטען געווארען אין ווין און פערענדיגט האט ער זיך פונקט מיט'ן זעלביגען סקעפטיציזם, ווי אלע פריהערדיגע קאנגרעסען.

צו מיר, פוילישע יודען, האבען דערמיט געמיינט ערנסט, בעוויזט די קאנצעפציע פונ'ם מיעוטים-בלאק ביי אונז אין פוילען, וועלכע האט שוין אפגעשפילט איהר ראלע־כל און איז פערשוואונדען אויף אייביג אין תהום פון פערגעסנקייט.

אבער באלד אין אנהויב האט זיך געשטעלט א קשיא: וואסער זין קען האבען אנ'אלגעמיינע אקציע פון מיעוטים, בעת יעדער מיעוט, וואס איז אין איין לאנד א נעבעכדיגער נרדף איז דאך אין א צווייטען לאנד א רודף, א בעדריקער!

דער קאנגרעס פון די מיעוטים געפינט אלע מאל אנ'אויסגאנג פון דער דאזיגער אומבעקוועמליכקייט; ער האט אדורכגעפיהרט א פונקט אין רעגולאמין, אז רעדען מעג מען נאר פרינציפיעל, וועגען דער יושרדיגקייט פון מיעוטים-רעכט, אבער נישט פראקטיש, מכוח ממשותדיגע פאדערונגען.

דערמיט האט דער קאנגרעס זיך, אמת, דעגראדירט ביז צו דער ראליע פון א געוויינליכער פראפאגאנדע-טריבונע; און זייער שלעכטע פראפאגאנדע מוז עס זיין, אויב זי קען נישט אילוסטרירט ווערען מיט פאקטען פון לעבען!..

אט האט מען אויפ'ן לעצטען ווינער קאנגרעס נישט געלאזען דעם יודישען פארשטייער ארומרעדען די יודישע צרות אין דייטשלאנד, הגם יודען זענען דאך אין קיין לאנד נישט קיין רוב און די דייטשען וואלטען נישט געקענט אנווייזען אויף אונזערע זינד אין דער זעלבער ריכטונג. מ'האט גישט געטארט, דערפאר, ווייל קיינער טאר נישט.

אבער וואס זאל טאן אזא פאלק, ווי דער יודישער, וואס ליידט אומעטום פונ'ם שרעקליכען אומרעכט אלס מיעוט. וואס זעהט מיט די אויגען די התחלה פון זיין צופאלונג-פראצעס, זיין נאציאנאלען אונטערגאנג?

ס'איז קיין שום ספק נישט, אז דער ענטפער מוז זיין — אונזער אייגענע ארגאניזאציע, א יודישער קאנגרעס פאר יודישע ענינים.

און איינער פון די הויפט-מאמענטען אויפ'ן דאזיגען יודישען קאנגרעס דארף טאקע זיין צו פראקלאמירען אונזער אייגענארטיגקייט, אונזער איזאלאציע פון אלע איבעריגע מיעוטים, ארויסציהען די קאנסעקווענצען פון די דערפאהרונגען, וואס מיר האבען דערווארבען אין די לאנגע מלחמה'דיגע יאהרען, כל זמן מיר האבען זיך אנגעשפארט אויפ'ן שוואכען, אהנפיסיגען אינטערנאציאנאלען פערדעל.

דער קאנגרעס מוז קודם פעסטשטעלען, אז מיר זענען עס א „עם לבדד", וואס מוז זוכען זיין הילף אין זיך און דורך זיך אליין. מיר האבען עס שוין פעסטגעשטעלט מיט עטליכע צעהנדליג יאהר צוריק. מיר האבען אבער געבלאנדזשעט אויף פערשידענע פאלשע וועגען, געמאכט פערשידענע פאלשע וועגען און געמאכט פערשידענע שווערע טעותן.

ס'איז זעהר א לאנגער און שווערער פראבלעם ארונטערצונעמען אלע יודען פון דער גאנצער וועלט אונטער איין בעצייכנער. דאס האט געדארפט זיין אונזער ארבייט באלד אין אנהויב, ווען דער ערשטער בליאסק פון נאציאנאלען בעוואוסטזיין האט אדורכגענומען אונזערע הערצער. האבען מיר עס אבער פריהער נית געטון, דארפען מיר עס איצט טון, ווייל נאר דערין ליגט די גאראנטיע פון אונזער הילף.

מוזען מיר אליין נעהמען אונזער גורל אין אונזער הענד אריין.

און וואס פריהער אוז בעסער.

פ. ק.

קויפט ביי אונזערע אנאנסען-געבער

איך עס טעג *)

פון דער סעריע: „מיינע קינדער־יאהרען"

פון פרץ הירשביין

אבער געפיהלט האב איך ווי א יונג בוימעלע וואס מען האט עס מיט די ווארצלען ארויסגעשלעפט פון דער ערד, א סך ווארצלען זענען ארויס גאנץ און א סך האבען געפלאצט ביים ציהען פון דער ערד; אפגעריסענע זענען זיי געבליבען אין דער ערד, זיי טוט עס וויי. ערגעץ־וואו האט עס מיר וויי געטון אין מיין אליין־זיין. איך בין אין מיינע אויגען קלענער געווארען. א קליין יודעלע צווישען א סך גרויסע, אומרוהיגע יודען, וואס קומען אן אין געאייל אין בית־המדרש אריין דאווענען דריי מאל א טאג.

און וואס איז מכוח טעג עסען? יעדען טאג אין אנ'אנדער שטוב!? נישט גוט געווען. יעדען טאג איבערטרעטען א פרעמדער שוועל און ווארטען די שטובלייט זאלען מיר בעמערקען, ענטפערען אויף מיין גוטמארגען, צי גוטען אָוועגד — עס האט ביי מיר נישט געהייסען עסען ביי יענעם. איך האב געפיהלט, ווי איך בין א יונגער ארימאן, וואס קומט בעטען א מאהלצייט ביי א פרעמדען טיש. ס'איז מיר די ערשטע צייט שווער געווען צו עפענען ס'מויל, נעהמען א לעפעל, שעפען פון טעלער דאס געקעכץ און טראגען צום מויל, איין טאג שבת — האב איך געגעסען ביים זיידען. פרייטאג — ביי דער מוהמען. די איבעריגע פינף טעג פון דער וואך — ביי ווילד־פרעמדע מענשען. פערשידען זענען געווען די הייזער און די מענשען, די טאטעס און די מאמעס און די הייזער, וואו איך האב געגעסען.

געווען איין הויז, וואו די מאמע האט כמעט אפגעווארט ביים שוועל דעם ישיבה־בחור; האט פאר איהם צוגעגרייט וואסער צו וואשען די הענד און דער טיש איז געווען געגרייט ווי פאר א חשוב'ן גאסט. מיט ליבשאפט און פרומקייט האט זי געטראגען דעם טעלער געקעכץ צום טיש און שפעטער פונדערווייטענס אכטונג געגעבען צי דער ישיבה־בחור האט הנאה פון עסען. קינדערלעך אין שטוב, וואס האבען שוין אפגעגעסען, זענען געשטאנען נעבען דער מאמען און האבען אויך געקוקט מיט חידוש ווי דער פרעמדער יונגעל עסט ביי זיי אין שטוב. אין אזא שטוב האט געטראפען נאכ'ן עסען, ביים ארויסגעהן, האט די איידעלע מאמע אריינגעלייגט דעם ישיבה־בחור א פאר גראשען אין האנד. ער זאל עפעס קויפען פייטאג, טאמער וועט „ציהען אין הארצען". דעם טאטען פון שטוב האט מען קיינמאל נישט געזעהען ביים עסען. א מאמע — און מיט מאמישער גוטסקייט איז די שטוב געווען פול אין דער צייט, ווען דער פרעמדער האט דעם שוועל אריבערגעטראטען.

און געווען איז א שטוב, וואו ביים אריבערטרעטען דער שוועל — האט באגעגענט אנ'אומעט. די גרויסע ווענד האבען א קוק געטון און געמוסר'ט, הלמאי מען קומט נישט געבעטענערהייט, קינדער שטיפען און בעמערקען נישט דעם פרעמדען יונגעל, וואס איז א ישיבה־בחור, און וואלט נאך אויך חשק געהאט א שטיף צו טון.... ווען די תורה זאל נישט אראפבויגען דעם קאפ צו דער ערד. דאס עססען דערלאנגט מען צום טיש, ווי צוגעווארפען; כאטש א מאמע, אדער עלטערע טאכטער דערלאנגט עס. דעם טיש פערשפרייט מען נישט. דער טיש איז נישט ריין, דער טעלער, די לעפעל — נישט געוואשען. אוועקגעשטעלט ס'עסען אויפ'ן טיש און אוועק — אפילו נישט בעוויזען מעהר ס'פנים. בין איך, שלינגענדיג דאס עסען מיט טרערען, וואס ווארגען אין האלז, איבערלאזענדיג האלב אין טעלער, שטעה אויף, זאג א גוטען טאג דער שטוב און געה ארויס.

געווען אויך א שטוב, וואו דער טאטע האט אליין אכטונג געגעבען מען זאל דעם ישיבה־בחור געבען גוט צו עסען. איהם געפעלט נישט דעם ישיבה־בחור'ס בלאסע באקען. א בחור, ווען ער לערנט אפילו תורה, בעדארף אויך האבען כוח.

— פאַרוואס זעהסטו נישט, דער ישיבה־בחור זאל אויסזעהען אביסעל בעסער — האט דער בעל־הבית געקענט א זאג־טון צו דער באלעבאסטע, און מיר, קלאפענדיג אין פלייצע, האט ער בעפוילען — עס, עס, וועסטו האבען כוח צו לערנען תורה. לאז נישט איבער אין טעלער, וועסטו האבען כוח.

ס'איז נישט געווען א געפיהל פון חרפה. וואס האט גורם געווען, דאס עסען זאל ווארגען; נישט דער געפיהל פון חרפה האט געווירקט, דער לעפעל זאל ציטערען ביי מיר אין האנד. אין א וועלט א גאר פרעמדער בין איך אריין; נישט געוואוסט און נישט בעגריפען איהר אנהויב און איהר סוף. פונקט ווי דער טייך אונזערער האט געהאט זיין אייגענע בעט און פון איהר האט ער נישט געקענט צו ווייט אוועק, אפילו אין פריהלינג, ווען דאס בעט איז ענג געווארען פאר די אנקומענדיגע שטראמען — אזוי, הפנים, איז מיין לעבען אוועק אין א בעשטימטער ריכטונג גאר פון די יונגע יאהרען אן. נישט מיין טאטע האט דעם וועג געצייכענט. ס'יודישע לעבען, וואס איז פון איין פערנעבעלטען ווינקעל ארויס און אין צווייטען אריין; די וועגען, וואס פריהערדיגע דורות האבען אויסגעטראטען — אויף זיי בין איך, ווי א סך אנדערע פון מיין גלייכען, געווארען ארויפגעשטויסען.

„הזהרו בבני עניים, כי מהיים תצא תורה" — זייט אפגעהיט מיט די קינדער פון ארימעלייט, ווארום פון זיי קומט די תורה ארויס. דאס איז גוט געמיינט געווארען.

איך האב נישט אפגעשטאמט פון אנ'ארימער שטוב; ווייל ביי אונז האט מען קיין השגה נישט געהאט פון עשירות. און מיר האט געפעהלט דער קבצנ'ישער דרך. עפעס איז מיר געווען גלייך, ווי איך וואלט פערארימט געווארען, ביים איבערטרעטען א פרעמדער שוועל יעדען טאג, וואו איך האב בעדארפט קריגען מיין מאהלצייט — צומאל אפילו בעסערע מאהלצייטען ווי אינדערהיים — האב איך פונדעסטוועגען געשפירט ווי איך ווער ארימער, קלענער און איינגעשרומפען.

די ערשטע צייט איז מיר געווען אין פרעמדען בית־המדרש אומהיימליך. כאטש דער בית־המדרש האט בעדארפט ווערען מיין נייע היים. מיין אמת'ע היים אויף די ווייטערדיגע יאהרען. עס האט נאך בעדארפט, די בענקעניש אין מיר גראבען און נאגען, הערגרייכען צו פערבארגענע קוואלען, אויפדעקען פערבארגענע כוחות, וואס דורך זיי זאל איך געשטארקט ווערען צו קענען לעבען א נייע לעבען אין בית־המדרש, וואו דער גרויש איז אנ'אנדערער און די שטילקייט אויך אנ'אנדערע. נישט די שטילקייט, וואס אין דער נאטור.

האב געדארפט ווערען צוגעוואוינט צו דער יאהרצייט ליכט, וואס האט אזוי אפט געברענט אויפ'ן באלעמער, צי ביים עמוד, האב געדארפט גובר זיין די שאטענס, וואס זענען צו מיר ארויסגעקראכען פון די ווינקלען, ווי נאר איך בין געבליבען אליין אין בית־המדרש. אין די רעגענדיגע און ווינטיגע הערבסט־נעכט. איך האב בעדארפט פערטרייבען פון הארצען דעם פחד פאר דעם נייעם לעבען, וואס איך האב בעגעגענט נאך באך אין די קינדערשע יאהרען.

פאר די אויגען זענען געשטאנען אויסגעשטעלט די הונדערטער ספרים אין די פאליצעס, וואס צו זיי בעדארף איך קומען פאר'זיכטיג, ווי צו אנ'אומבעקאנטען קוואל, פון וואנען איך בעדארף טרינקען חכמה און וויסען.

און נישט איינמאל, קומענדיג אין בית־המדרש פון מיין פערשעהמטען מאהלצייט, בין איך געשטאנען פאר די פאליצעס ספרים; געווארט און געגאפט. טאמער וועט וועלכער ס'איז ספר אנהויבען צו רעדען צו מיר מיט א מענשליכען לשון און מענשליכער שטים; אנהויבען צו רעדען מיט'ן לשון פון די פויגעל ארום אונזער מיהל; מיט'ן לשון פון אונזער וואסער אונטער די מיהל־רעדער...

(סוף).

*) זעה „נייער פאלקסבלאט" נומער 158.

איצט ווייסט מען שוין,

אז ס'איז טאקע געווען א מבול אויף דער וועלט

לאנדאן. פראפעסאר סטעפאן לענגדאן, וועלכער איז דער אנפיהרער פון אנ'עקספעדיציע, געשיקט פונ'ם אקספארד אוניווערזיטעט, האט נישט לאנג צוריק מודיע געווען קיין ענגלאנד, אז לויט די אויסגראבונגען, וואס זענען געמאכט געווארען אין מעסאפאטאמיע, האט מען זיך איבערצייגט, אז די מעשה מיט'ן מבול, ווי בעשריבען אין חומש, איז אמת, און עס איז מעהר קיין ספק נישט. אז פאר דעם מבול האט געלעבט א פאלק וואס איז געווען ציוויליזירט.

און נישט נאר דאס אליין, וואס מען האט פעסטגעשטעלט אצינד, אז עס איז טאקע אמאל געווען א מבול אויף דער וועלט, נאר מען האט נאך אויך געפונען א סטאטוע פון א מענשען פון יענער צייט. עס קען זעהר גוט מעגליך זיין, אז דאס זאל זיין דער פארטרעט פון נח'ן, וועלכער האט געבויט די תבה און וועלכער האט זיך געראטעוועט פון מבול.

נאר טאמער איז דאס נישט נח אליין, איז עס אבער זיכער, אז ס'איז א פארטרעט פון א מענשען וואס האט געלעבט מיט נח'ן אין איין צייט.

די וויסענשאפטלער, וואס האבען בעטראכט די אויסגראבונגען וואס שטעלען פאר די ערטער וואס זענען אראפגעשווענקט געווארען פון דער ערד אין דער צייט פונ'ם מבול, זאגען, אז דער מבול האט בעדארפט געווען פארקומען מיט א זעקס טויזענד יאהר צוריק.

געגראבען האט מען אזוי טיף ווי 25 פוס די שטאט קיש. וואס איז אראפ מיט דעם וואסער, איז געווען פערדעקט מיט בלויז אנדערטהאלבען פוס ערד, אבער מען האט בעדארפט גראבען פופצעהן פוס אויף צו געפינען זאכען, וואס זענען פערשווענקט געווארען פונ'ם מבול און זענען אראפגעזונקען טיף אינ'ם זאמד, וואס געפינט זיך דארטען.

ווען מען איז געקומען אזוי טיף ווי [illegible] ארום פופצעהן פוס, האט מען געפונען קברים, געפעס, פערשידענע כלים, קופערנע זאכען און מיליטערישע אינסטרומענטען (שווערדען, מעססערס און דאס גלייכען).

מען האט דארטען אויך געפונען די סטאטוע וואס איז אין דער פארם פון א קאפ, אפגעפארבט אויף גרוי. די בארד און די האר פון קאפ — שווארץ און די הויט פון פנים בלאס־רויטליך.

עס זעהט אבער אויס, אז דער סקולפטאר, וואס האט געמאכט די דאזיגע סטאטוע, האט איבערגעטריבען די שטריכען, וועלכע ער האט געמאכט אויף דעם בילד. דער ארטיסט, וואס ארבייט מיט'ן דערמאהנטען אקספארד־פראפעסאר ביי דער אויסגראבונג, האט געמאכט א קאפיע פון דעם דאזיגען בילד, אויסלאזענדיג די איבערטריבענע שטריכען פונ'ם פארצייטיגען קינסטלער.

פון דעם בילד איז איין זאך קלאר: די מענשען פון פאר דעם מבול האבען געהאט א ידיעה אין קונסט און זענען געווען ציוויליזירטע מענשען.

מיט א שטיקעל צייט צוריק איז שוין געהאט געווען געמעלדעט, אז מען האט געפונען סימנים פון נח'ס תיבה. איצט האט מען געפונען די אפגעשווענקטע שטעט.

Dr. Wajnberg
ציגעל־גאס 11, טעל. 126 02
ספעציאליסט פון הארץ־ און לונגען־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אוונט.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקהייטען
11־טען ליסטאפאד 9
(קאנסטאנטינער), טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 10—12 און 5—7, נעהמט אויך אן אין לעטשניצע גערושער 17 פון 10—12.

באדען זיך איז גוט פאר יעדען

(מעדיצינישע שמועסען)

פון ד"ר י. טען

וואסער און ליכט זענען די בעסטע מעדיצין וואס מיר פערמאגען. זיי ברענגען לעבען, פרייד און געזונד, און אוועקלאזען דעם זומער אהן א „שווים" איז ממש אנ'עבירה אנטקעגען זיך אליין, אבער אפילו באדען זיך, וואס, דאכט זיך, האט אלע מעלות, איז נישט אהן געפאהרען, אויב מען פערנאכלעסיגט אנצונעהמען מיטלען כדי אפצוהיטען דאס געזונד. אט א פאר כללים וועגען באדען:

עס איז א מיאוס'ער מנהג אריינצושפרינגען אין וואסער א פערשוויצטער און צוהיצטער. דער קערפער קאן זיך צופאסען צו אלערליי טעמפעראטורען, צו קאלטס און ווארעמס, אויב מען גיט איהם גענוג צייט דערפאר, דער קאנטראסט פון קאלטס און ווארעמס, אויב ער איז צו גרויס און קומט צו פלוצלונג, איז שעדליך און ברענגט מיט זיך פערקיהלונגען, לונגען־ענטצינדונגען און אנדערע קאמפליקאציעס. ספעציעל ווען מען איז עלטער און דאס הארץ איז נישט מיט אלעמען און דער בלוט־דרוק א הויכער, איז די געפאהר א גרויסע. די בלוט־קאנאלען קאנען זיך נישט צופאסען צו דעם פלוצלונגען בייט פון די טעמפעראטורען און עס קאן קומען צו לעבענס־געפעהרליכע אינערליכע בלוטונגען, לעהמונגען און אנדערע אנשיקענישען, און פון דעם איז געדרונגען, אז איידער מען שפרינגט ווי א זשאבע אין וואסער אריין, זאל מען צוערשט דעם קערפער אפטריקענען פון דעם שווייס, איהם אפקיהלען און איינרייבען דעם קאלטען וואסער אויף דער הויט. ערשט דעמאלט קאן מען זיך פאמעליך אריינגעהען אין וואסער און שפעטער אויך אונטערטונקען זיך.

באדען מעג מען זיך נאר אין ריינע וואסערען און טייכען, דאס וואסער קייכט אין דער נאז און אין די אויערן און אין מויל אריין. אומריינער וואסער ברענגט אמאל צו שווערע ענטצינדונגען.

דאס שלינגען באד־וואסער איז, פערשטעהט זיך, נאך ערגער. אנ'אנדער מיאוס'ער מנהג איז דאס כראקען און שפייען אין וואסער אריין. דאס איז נישט נאר נישט פאסיג, נאר אויך גאנץ אומפעראנטווארטליך. אויב איינער האט א פערשטאפטע נאז, א מיאוס'ען בראנכיט און וויל דווקא כריאקען און שפייען, איז נישטא קיין שום ענטשולדיגונג דערפאר, אז אויך אנדערע זאלען געניסען פון דעם גאב. אזעלכע מענשען זאלען זיך טוב'לען אין זייער אייגענער מקוה, אויב זיי קאנען זיך נישט בעהערשען.

און איצט, ווי לאנג זאל מען זיך באדען? די מייסטע מענשען האלטען נישט פון צייט־בעשרענקונג. זיי שפרינגען אין וואסער אריין, זיצען אפ א היבש ביסעל צייט, קומען ארויס, בראטען זיך אויף דער זון און ווען ס'ווערט זיי נאר א ביסעלע ווארימער שפרינגען זיי ווידער אמאל אין וואסער אריין. ממש זיי לעבען ווי א קראקאדיל, האלב אויף דער יבשה און האלב אין וואסער. אבער די מענשליכע הויט איז נישט קיין קראקאדיל־הויט, די גוטע ווירקונג פונ'ם וואסער אויף דער הויט דויערט נאר די ערשטע פאר מינוט, ווען דאס קיהלע וואסער סטימולירט די הויט און ווירקט אויף דער בלוט־צירקולאציע, דויערט דאס אבער צו לאנג, אזוי ווערען די בלוטען צו שטארק אפגעקיהלט און פון א טובה ווערט א רעה. מען זאל טאקע דערפאר — און דאס גילט ספעציעל פאר קינדער און מענשען אין די מיטעלערע יאהרען — נישט זיין אין וואסער לענגער פון צעהן ביז פופצעהן מינוט און נישט מעהר, נאך א פאר שעה, ווען דער קערפער ווערט ווארעם, טריקען און אויסגערוהט, מעג מען ווידער פרובען ווערען א פיש פאר א ווייל, כאטש דאס איז גאר נישט נויטיג, ווייל צופיל באדען פערפעהלט גאר איבגאנצען דעם צוועק.

און איצט נאך א פאר ווערטער וועגען זון־באד. געוועהנליך האט דער עולם ליב נאך א באד צו כאפען א זון־ברען, דאכט זיך, ווער קאן עפעס האבען געגען דעם. די זון איז א וואונדערבארער מיטעל פאר'ן געזונד. אבער אויך דא איז דא אנ'אבער, ראשית, זאל מען גוט אפטריקענען דעם קערפער ערב דער זון־באד. די האר און דער קאפ מוזען זיין פערדעקט, כדי צו פערהיטען נישט נאר, אז די האר זאלען נישט מאכען פליטה, נאר אויך די מעגליכקייט פון זון־שטאך אדער געהירן־הויט־רייצונג. מען זאל אנהויבען מיט א פאר מינוט און ערשט שפעטער, ווען די הויט ווערט ברוין און אפגעהארטעוועט, קאן מען ליגען לענגער אויף דער זון. ס'פערשטעהט זיך, אז אויב אימיצער האט עפעס א הויט־קראנקהייט, זאל ער די הויט־קראנקהייט צום ערשטען אויסהיילען, איידער ער מאכט א ביי־ליגען אויסשטעל פון זיין נישט־שעהנעם קערפער, דאס איז וויכטיג נישט נאר כדי נישט צו פערשטערען אנדערע זייער פערגעניגען, מחמת יעדערער מיאוס'ט זיך אנקוקען אזא הויט, נאר אויך צוליב זייער אייגענעם אינטערעס. דאס באדען אין קאלטען וואסער איז נישט תמיד גוט פאר א קראנקער הויט און אויך דאס בראטען אין דער זון איז נישט קיין מציאה פאר געוויסע הויט־קראנקהייטען. זיי ווערען אפט ערגער פון דעם און עס וואלט געווען א גוטער כלל, אז יעדער וואס ליידט פון עפעס א הויט־קראנקהייט, זאל פון איהר פטור ווערען, איידער ער ווייזט זיך אויף דער נאקעטער אדער האלב נאקעטער וועלט.

און וואס איז מכוח שווימען?

באדען אהן שווימען איז א האלבער פערגעניגען. שווימען איז דער בעסטער ספארט, וואס עקזיסטירט. אינאיינעם מיט דער ווירקונג פונ'ם קיהלען וואסער און די שלעג פון די כוואליעס (א וואונדערבארער מאסאזש) קומען נאך צו די ענערגישע בעוועגונגען פון כמעט אלע מוסקולען פונ'ם קערפער. די הענד, די פיס, די בויך־מוסקולען און די לונגען ארבייטען אין א וואונדערבארען ריטם און די מוסקולען ווערען שטארקע, ממש שטאל און אייזען, די בלוט־צירקולאציע געהט ווי אויף רעדער, דאס הארץ קלאפט ווי א זייגער און אויך די אינערליכע ארגאנען קריגען א תיקון פון דעם שווימען. ליידער אבער זענען אויך דא געפאהרען דערביי.

פערשטעהט זיך, אז ווער עס האט א קראנק הארץ, קראנקע לונגען, א הויכען בלוט־דרוק, שוואכע נירען וכדומה, זאל בעסער שווימען אין בעט איידער אין וואסער. אבער אויך געזונדסטע מענשען טארען נישט איבעררייסען דאס שטריקעל. פיהלט מען, אז מען ווערט מיד און אנגעשטרענגט, זאל מען אויפהערען פאכען און „שלאגען" זיך מיט די כוואליעס. די קונצען זענען שוין גאר נישט קונציג פאר'ן געזונד.

אבער נאך גרעסער איז די געפאהר פון דערטרונקען ווערען.

ווער עס קאן נישט שווימען זאל בלייבען נאהענט ביים ברעג און פליעסקען ווי א קאטשקע, די מורא איז מעהר פון אלעמען פעראנטווארטליך פאר'ן דערטרונקען ווערען. ווער ס'האט מורא, זאל נישט שווימען. אויך קרעמפען פון די מוסקולען, וואס קומען ווי א ליימונג, ברענגען צו אומגליקפאלען, ווען דאס וואסער איז צו קאלט און מען שטרענגט זיך צופיל אן, זענען די קרעמפען אנ'אפטער גאסט.

אזא מוסקול־קראמפ, ווייט אוועק פונ'ם ברעג איז אנ'אומגליק, וואס מעהר מען שטרענגט זיך אן כדי צו דערלאנגען צום ברעג, אלץ שטארקער ווערען די קראמפ־סימפטאמען. אין די פאלען זאל מען זיך אנידערלייגען גאנצענדיג אויפ'ן וואסער און לאזען זיך טראגען פון די כוואליעס, אנשטאט צו קעמפען מיט זיי. מען קאן זיך אויך העלפען, ווען מען רייבט די פיס מיט די הענד ביז די ווערען ווארימער. אויך ווען מען ווערט מיטגעריסען פון א גרויסער „אונטערשטער כוואליע", איז עס וויכטיג נישט צו פערלירען דעם גלייכגעוויכט. א שטויס מיט'ן פוס העלפט אפט זיך אויסצופלאנטערען פון ,,כוואליע־צוואנג. מען דארף געדענקען, אז א האנד אויפ'ן וואסער וועגט מעהר ווי דער גאנצער קערפער אין וואסער און פאכען און אויפהויבען די הענד מאכט די געפאהר פון דערטרונקען ווערען גרעסער. אויך שרייען און געוואלדעווען שטערט מעהר ווי עס העלפט, ווייל די לונגען שטויסען אויס זייער לופט־רעזערוו און מאכען דעם קערפער פיל שווערער.

און אויב מען האט שוין יא געהאט דעם אומגליק זיך אנצוטרינקען מיט ים־וואסער און צו פערפלייצען די לונגען מיט דעם וואסער. איז די איינציגע רעטונג צום ערשטען איבערקעהרען אזא פארשוין מיט'ן קאפ אראפ, כדי איהם אויסצולײדיגען פונ'ם וואסער, און דאן מוז מען בענוצען קינסטליכע אטעמונג און נישט מיד ווערען שעה'ן לאנג די אטעמונג אנצווענדען, ביז מען ברענגט צוריק דעם בעל־עסקן פון יענער וועלט. עס פערשטעהט זיך, אז אלע קליידער, בענדער מוזען ארונטערגענומען אדער לויז געמאכט ווערען, כדי נישט צו קרעמפעווען דעם קערפער.

הכלל, שווימט געזונד, אבי צום לעבען!

ניי־ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי־ער פאלקסבלאט

זונטאג
ו
10
תמוז תרצ"ב

יולי
זון־אויפגאנג 3.27
זון־אונטערגאנג 7.55

פון האנדעלס־געריכט

קאאפעראטיווע באנק אין לאדז בעט א „נאדזור". — די פירמע „ק. רודניצקי און שותף" פערעפענטליכט אנ'אופאדלאשטש

נעכטען האט די קאאפעראטיווע באנק אין לאדז, אויף אנדזשיא 3, זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע וועגען א „נאדזור" די באנק עגזיסטירט אין לאדז 33 יאהר. געגרינדעט איז זי געווארען אין יאהר 1899 אלס לייה־געזעלשאפט און אין יאהר 1921 איז זי פערוואנדעלט געווארען אלס קאאפעראטיווע באנק. דער בילאנס אויפן 1־טען יולי ד. י. שליסט זיך מיט דער סומע 1,311,511 זל. פון וואס די אקטיווען שטייגען איבער די פאסיווען מיט אנ'ערך 50 פראצ.

* * *

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האנדעלס־געריכט איז פערעפענטליכט געווארען אנ'אופאדלאשטש דער פירמע „ק. רודניצקי און שותף", (פעטריק. 49).

אין יאהר 1930, האבען ביידע שותפים רודניצקי און איצקאוויטש געפיהרט צוויי באזונדערע געשעפטען. ביידע האבען דאן בעקומען „נאדזורען", שפעטער האבען ביידע רעגולירט די חובות אויף 40 פראצ. נאך דער רעגולאציע האבען זיי ביידע געשלאסען א שותפות־געשעפט, און איצט, האט דאס געריכט דער שותפות־פירמע פערעפענטליכט אנ'אופאדלאשטש.

אלס קוראטאר פון דער אופאדלאשטש־מאסע, איז נאמינירט געווארען דער סוחר יצקב פאבריקאנט, ריכטער־קאמיסאר—האנדעלס ריכטער באלעסלאוו קאמקאווסקי.

* *

אברהם קאלסקי, בעזיצער פון דער מעכאנישער טישלעריי אין פאביאניק (לאסקא 13) איז מיט א קורצע צייט צוריק פערעפענטליכט געווארען אנ'אופאדלאשטש. אויפן פערלאנג פון די קרעדיטארען, איז קאלסקי דאן איינגעזעצט געווארען אין הפיסה אויף דער מילשא.

אויף דער עהרערנעכטיגער זיצונג פון געריכט, האבען די קרעדיטארען געגעבען זייער הסכמה אויף א גלייט, צוליב וואס קאלסקי איז בעפרייט געווארען.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון אלעקסאנדער בענגש פון אלעקסאנדער, איז אלס סינדיק נאמינירט געווארען אדוו. באר.

* * *

אדוו. פאגעל און אינוש. בענעדיק זענען נאמינירט געווארען פאר סינדיקען פון דער „פקצ. נעז. קארל שטיינער", וועלכע זענען שוין צוגעטרעטען צו די אמטען.

* *

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז צווישען די בעזיצער פון קינא־טעאטער „קאסינא" מיט די בעלי־חובות געשלאסען געווארען אנ'אפמאך, לויט וועלכען די פירמע רעגולירט די חובות אויף 40 פראצ.

דער רעגולאציע־אפמאך איז אבער נישט גילטיג, מחמת צוויי בעלי חובות האבען אריינגעטראגען א פראטעסט געגען דער רעגולאציע.

דער פראטעסט וועט בעטראכט ווערען אויף איינע פון די נאהענטסטע זיצונגען פון געריכט.

אורלויבען פון שטייער־רעקורס־קאמיסיעס

(א) אין צוזאמענהאנג מיט די זומער־פעריען וועלען די רעקורס־שטייער־קאמיסיעס ביי דער לאדזער פינאנץ־קאמער, ווי דהיינו די רעקורס־קאמיסיע פאר'ן אינדוסטריע־שטייער, און די רעקורס־קאמיסיע פארן הכנסה־שטייער — נישט זיין טעטיג אין דעם חודש יולי. זיי וועלען אנהויבען ארבייטען דעם 10 אויגוסט 1932

ארויספאדערונגען

פון ארץ ישראל

אין ארץ־ישראל־אמט זענען דערהאלטען געווארען ערלויבענישען אויף צו פארען קיין ארץ־ישראל פאר רבקה ליבזאן און משה זילבערבערג ווי אויך א „המלצה" אויף א סערטיפיקאט פאר משה יוסף אסאווסקי.

די דערמאנטע דארפען זיך באלד ווענדען אין א"י־אמט (שרודמייסקא 29) וועגען ערלעדיגען די רייזע־פארמאליטעטען.

ארעסטירט אויסברענגער פון פאלשע מטבעות

(2) נעכטען זענען אויף וואדני ריבעק ארעסטירט געווארען: דער 36־יאהריגער פראנצישעק יאבאשעק פון גדאנסקא 168) און די 34־יאהריגע סטאניסלאווא קלאצעק.

ארעסטירט זענען זיי געווארען דערפאר, וואס זיי האבען אויפ'ן מארק אויסגעבראכט פאלשע 2־זלאטע־מטבעות,

ביי יאנאשעקן אין דער וואוינונג האט מען געפונען איניגע מכשירים צו אויספעטיגען די פאלשע מטבעות.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: וו. דאנצער וגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15) ס גארפיין (פילסודסקעגא 54), ס. בארטאשעווסקי (פיעטריקאווער 164), ר. רעמבעלינסקי אנדזשיא 28), א. שימאנסקי (פשענדזעלניאנא 75).

ספעציעלע צוגען צו די פערד־געיעגען

(2) אויף דער צייט, וואס עס וועלען פארקומען די פערד־געיעגען, ד. ה. פון דעם 10 ד. ח. ביז'ן 14 אויגוסט, וועלען יעדען זונטאג קורסירען א רייה ספעציעלע צוגען פון ווארשא קיין לאדז, און צוריק.

די ניי־ערעפענטע
פערפומעריע
BUCHWAJC
i ROTENBERG
11 ליסטאפאד 13 (קאנסטאנטינער)
בעזיצט אויף לאגער א גרויסן אויסוואהל פון פערשידענע
קאסמעטיק
צו צוגענגליכע פרייזען. — רעיעלע בעהאנדלונג!

מאטאציקל־ און לופט־פליה־ראיד

וועט פארקומען איבערמארגען זונטאג

דער ראיד וועט זיין מיט שטערונגען. און ס'וועט אויסקומען צו פאהרען אויף א פער־גאז'טען שאסעי

(2) זונטאג דעם 17 יולי וועט זיך אין לאדז אנהויבען א מאטאציקל־פליהערישער ראיד, וואס ווערט ארגאניזירט דורכ'ן לאדזער לופט־פליהערישען קלוב צוזאמען מיט'ן לאדזער מאטאציקליסטען־קלוב ווי אויך מיט'ן וואיעוואדישען קאמיטעט פון דער ליגע פאר מלוכהשער לופט־שוץ (לאפפ.)

אנטיילנעהמען אין דעם דאזיגען ראיד קאן איטליכער מיטגליד פון מאטאציקליסטען־קלוב און אריינגעפיהרטער מאטאציקליסט.

דער ציל פונ'ם ראיד איז צו הויבען די קענטעניש פון מאטאציקל־פאהרען און די שלימות פון דעם מין ספארט.

די פאהרער, וועלכע וועלען דערגרייכען דעם רוב פונקטען וועלען בעקומען מתנות.

בעשלאסען צו פערשארפען דעם שטרייק

אין דער טריקאטאזשען־בראנזשע

(2) דער שטרייק אין דער לאדזער טריקאטאזשען־אינדוסטריע דויערט ווייטער, ארומנעהמענדיג די קליינע, מיטעלע און גרויסע פאבריקען.

עהערנעכטען און נעכטען זענען קיין שום קאנפערענצען צווישען ביידע צדדים נישט פארגעקומען,

נעכטען ביינאכט איז בלויז פארגעקומען אין דרוקער־פעראיין (נאווראט 20) א פערזאמלונג פון די שטרייקענדע, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט 200 דעלעגאטען.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז עס שטרייקען בסך הכל 70 פאבריקען – איבער 6000 ארבייטער.

נאך דער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען, מחמת דער פער'עקשנטער שטעלונג פון די פאבריקאנטען, דעם שטרייק צו פערשארפען, און אראפנעהמען פון דער ארבייט די וועכטער און די פאבריקס־מייסטער.

סדורה זעלבסטמארדען

(א) אין קאראלעווער וועלדעל האט זיך פערסמט מיט יאדינע די 23־יעהריגע מאריא קאלאשינסקא (זשעראמסקיעגא 17).

אויף די טרעפען פון פעטריקאווער 9 האט זיך פערסמט מיט זאלץ־זויער די 22־יאהריגע פייגע גרושקא — פון דעם זעלבען הויז.

מחמת פינאנציעלע שוועריגקייטען האט זיך דערשאסען אויף טויט דער 55־יאהריגער גוטסבעזיצער פון פאלווארק „יוזעפאוו", מיעטשיסלאוו וואלסקי.

גנבות אין וואוינונגען

(2) ביי איטא בלאשקאווסקי (פאמארסקא 32 האט מען ארויסגע'גנב'עט מלבושים און וועש פאר 875 זלאטעס.

ביי צפורה רויז (פאלודניאווא 12) — מלבושים פאר 520 זלאטעס.

ביי עוגעניא מאטושאק (קילינסקיעגא 225) — פאר 625 זלאטעס.

(א) אין לאקאל „התאחדות" (שעגקעוויטש 35) האט מען נעכטען ביינאכט ארויס'גע'גנב'עט א שרייב־מאשין און אנדערע חפצים אין דעם ווערט פון אנ'ערך 1300 זלאטעס.

(2) אין דער פאלקסשול אויף וואולטשאנסקא 117 האט מען ארויסגע'גנב'עט שול־מכשירים און א וואנד־זייגער.

DR. MED. J. LUBICZ
כירורג־ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 17־183
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: וקלארקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארטעלען א. א. וו.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג

Dr. med. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אווענד
זונטאג און יום־טובים פון 9 — 1 מיטאג

היינט און פאלג. טעג!
די וואונדערשעהנע און גלענצענדע
NORMA SCHEARER
די העלדין פון פילם „פרייע נשמות"
אין איהר בעסטער קרעאציע אלס
די גרושה
ויהרענדע לעבענס־דראמע, וואס ענטפלעקט די מייסטענסאינטימע מענשליכע שוואכקייטען. — אין די הויפט־ראלען:
Conrad Nagel, Robert Montgomery
אויסער'ן פראגראם:
קלאנג־צוגאבע און לאנד־אקטואליטעטען.
אנהייב אין געוועהנל. טעג 5 א זייגער נאכמ., שבת און זונטאג— 2.30 ביטאג.
הנחה בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען.
דער זאל איז ווענטילירט און געקיהלט.

ביי צאלרייכע בעשווערדען
פון חבליבען געשלעכט חירקט דאס נאטירליכע ביטער־וואסער
Franciszka Józefa
די בעסטע פערלייכטערונג. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלעד־אפטעקשנעס

לאדזשער שטאט־טעאטער
27 ציגעל־גאס 27.
יידיש דראמאטיש טעאטער אין פוילן
XVII יאר
ווילנער טרופע
דיר. מ. מזאה
היינט, זונטאג, דעם 10 יולי ד. י.
3־טער גאסט־אויפטריט פון
זיגמונט טורקאוו
אין
„אנכל מאזעס"
3 אקטען מיט פראלאג (6 בילדער) פון שלום אש.
דראמאטיזירט: אידא קאמינסקא. רעזשי: זיגמונט טורקאוו.
בילעטען פון 50 גר. אן צו בעקומען אין די שטאט־טעאטער־קאסע: פון 1 ביז 3 נאכמ. אין באשטעל־קאסע (טראוגוטא 1, קאמעראל־טעאטער), פון 7 אוונט אין שטאט־טעאטער

טעאטער „סקאלא“, שרודמיעסקא 15.

גאסטשפּילען פון דער וועלט-בערימטער קינסטלערין, שטערן פון ניו-יארקער קונסט-טעאטער

ב ע ר ט א ג ע ר ס ט ע ן

מיט אנטייל פון קלארא סעגאלאוויטש

פרייזען פאפולערע פון 50 גר. ביז 2 זל.

היינט, זונטאג, 9 אוונט צום 3-טען מאל צווייטע פּרעמיערע!

ראספוטין

ביהנע-רעפּערטואר אין 6 בילדער מיט פראלאג פון אל. טאלסטאי און שטשעגאלעוו
רעזשיסירט, איבערזעצט און ניי-אינסצעניזירט: מארק ארנשטיין.

אין IV בילד: ציגיינער-קאבארעט!

אין וועלכען עס בעטייליגט זיך א אריגינעלער ציגיינער-טאבאר פון סאליסטען און טענצער.

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען אין קאסע פון טעאטער „סקאלא“ פון 11—1, פון 5—9 און שבת א גאנצען טאג. דאס טעאטער איז מעכאניש ווענטילירט און עס איז זעהר קיהל.

רעגינא ליובארטאווסקא

די יודישע ארטיסטען-משפחה איז ווייטער געטראפען געווארען מיט א טרויעריגע בשורה. פרייטאג פריה איז פלוצלינג געשטארבען די אין לאדז גוט בעקאנטע יודישע ארטיסטין רעגינא ליובארטאווסקא.

די פערשטארבענע איז געבוירען אין לאדז אין יאהר 1886, און שוין פון די יונגסטע יאהרען אן האט איהר געצויגען צו דער ביהנע, אנהויבענדיג צו שפילען אין די דעמאלטיגע אמאטאָרען-קרייזען, און באלד אויך אריינגעטרעטען אלס פראפעסיאנעלע ארטיסטין, און געשפילט א רייהע יאהרען אין די אנגעזעהענסטע טרופּעס אין פוילען און אין רוסלאנד.

בעת'ן מלחמה-אויסברוך איז זי שוין פערבליבען אין פוילען, און געשפילט טעגליך יאהר אין גרויסען טעאטער און אין „סקאלא“, ביי דער דירעקציע יוליוס אדלער און שערעזזקי.

די לעצטע צייט פאַרן טויט איז רעגינא ליובארטאווסקא געווען ארבייטסלאז און זיך געפינען אין לאדז. גלויבענדיג אז זי וועט אין לאדז ווייטער קאָנען האבען די מעגליכקייט צו שפּילען. ליידער זענען איהרע האפנונגען נישט פערווירקליכט געווארען, און דער גרוישאמער טויט האט זי אין איהרע שענסטע בלייהענדע יאהרען אוועקגעריסען. די ביהנע איז ביי איהר געווען דער גאנצער אינהאלט פון איהר לעבען.

די פערשטארבענע האט איבערגעלאזט א מאן און א זוהן, וועלכער געפינט זיך אין אויסלאנד. צו איהר לויה וואס קומט פאר היינט 10 פריה פון בית-החיים, וועט די גאנצע לאדזער ארטיסטען-משפחה, און איהרע פילע פריינד און פערעהרער, זיך פערזאמלען כדי צו בעגלייטען זי צו איהר אייביגער רוה, און איהר אפגעבען דעם לעצטען כבוד.

זאל איהר די ערד לייכט זיין.

וו. נייהויז

אפגעברענט די פאבריק פון בר. זייבערט

(2) נעכטען האלב 7 אין אוונט איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער פאבריק פון דער אקצ. געז. בר. זייבערט (סובאלסקא 6).

די דאזיגע פאבריק פערנעהמט א בנין וואס שטעלט מיט זיך פאר א דריי-ווינקעל, און די איינגאנגען צו איהר זענען פון 3 גאסען: פון וואַרשאווסקא 3—7, סובאלסקא 6, און פון נייע-וואַרשאווסקא 38.

עס זענען ארויסגעשיקט געווארען די 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10 (וו'דזשו), פייערלעשער אפטיילונגען מיט'ן קאמענדאנט ד"ר גראהמאן בראש.

בעת די פייער-לעשער זענען אנגעקומען איז שוין דער גאנצער לינקער פליגעל געשטאנען אין פלאמען.

אין דער דאזיגער פאבריק זענען געווען בעשעפטיגט 700 ארבייטער אויף 2 שיכטען.

נעכטען איז געווארען אין דער פאבריק געארבייט בלויז ביז פינף בייטאג.

9 אוונט זענען פון דער גרויסער פאבריק אויסגעבליבען בלויז 4 אפגעברענטע ווענט.

אויך נאטיצען זענען גילטיג ביים אויסמעסטען הכנסה- און אומזאץ-שטייער

(אג) ביים שאצען אומזאץ און הכנסה-שטייער זענען כידוע, מסכים געווען די ריכטיג-געפיהרטע בוכהאלטעריע. אַן אורטייל פון העכסטען געריכט גיט אבער איצט די מעגליכקייט פעסטצושטעלען אַז אויך געוועהנליכע נאטיצען פון סוחרים וועלכע זענען נישט בעצווינגען צו פיהרען קיין בוכהאלטעריע, קאָנען זיין גילטיג ביי דער אפשאצונג פון די אנגערופענע שטייערען.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע“

פערבאנד-טרופע פון א.א.ס. אין פוילען. אנפיהרונג: א. בעזמאן.

די איינציגע לאדזער אפערעטען-טרופע
לעצטע פארשטעלונגען פון „מלכה'לע“

פרייזען פון 50 גר. ביז 1.60

היינט, זונטאג, 9 אוונט - צום 11. מאל
מיט דער גלאנצענדער אפערעטען-שוישפילערין

מרים קאראלאווא

וועלכע האט זיך בערימט געמאכט מיט איהר פרעכטיגען שפּילען, זינגען און טאנצען אין דער פילהארמאניע אפערעטע

מלכה'לע

אין 3 אקטען פון וו. שומסקי.
רעזשי: פ. קאמבראוו.
אדאלף טעפנער

איילט צו זעהען די לעצטע פארשטעלונגען פון „מלכה'לע“.

דער מערדער פון ווילטשעווסקין ווערט געשטעלט פאר א געוועהנליכען געריכט

(2) דער 25-יעהריגער פריזיער, אדאם מארקאווסקי, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין ערמארדען דעם פאטאגראפיסט ווילטשעווסקי, וועט געשטעלט ווערען פאר א געוועהנליכען געריכט, ווייל זיין שולד איז נאך נישט פעסטגעשטעלט, און עס בדארף זיך א ווייטערדיגע אויספארשונג.

ספארט

„בר-כוכבא“ — „סטרועלעצקי-קלוב ספארטאוויי“ 2:3 (1:0)

נעכטען שבת, איז פארגעקומען אויפן ווידזעווער-טורן-פּלאץ א פריינדשאפטס-מעטש צווישען דעם א קלאסיגען „סטרועלעצקי-קלוב ספארטאוויי“ און „בר-כוכבא“.

פראָץ דעם גוס-רעגען, איז דער מעטש פארגעגאנגען אין א שנעלען טעמפא און געשטאנען אויף א זעהר הויכען ניווא. א פערדינטען נצחון 2:3 (1:0) האט ערריכט „בר-כוכבא“, וועלכע געפינט זיך היי-יאהר אין אויסגעצייכענטע פאָרם.

די בעסטע אויפ'ן פעלד זענען געווען: דרוקער, קורציק וו., סאבאצקי ד. (פון כוכבא) און זיס (ס. ק. ס.).

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 10 יולי

10 פייערליכע געטסדינסט פון משעוו. 11,50 צייט-סיגנאל. 12,10 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 12,15 מוזיקאלישער פריהמארגען. 3,25 קאנצערט. 3,40 רעדיא-וואך פאר יוגענט. א. ד. ט. וואס הערט זיך אויף דער וועלט? 4,05 גראמאפאן-פּליטען. 4,15 אינטערעסאנטע ידיעות. 4,40 טראנס-מיסיע פון משעוו. 6,55 טראנסמיסיע פון מעטש „פוילען — שווערען“. 7,20 פערשידענעס. 7.45 פאסט-קאסטעל. 8 פא פערשידענע קאנצערט. 9.50 ספארט-ידיעות. פון דער פּראווינץ. 10,05 טאנץ-מוזיק. 10,40 קאמוניקאט פאר לופט-פליהער. 10,45 ספארט - ידיעות פון ווארשא. 10,50 טאנץ-מוזיק.

איבערגעפאהרען

(2) נעכטען איז לעם פעטריקאווער 79 איבערגעפאהרען געווארען דורך אַן אויטא די 49-יעהריגע בראניע ארנשטיין, פון דאמביע, קוילער קרייז.

פאגאטאווע האט זי אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפּיטאל.

ערפאלג פון „ראספוטין“ איז „סקאלא“

די צווייטע פרעמיערע „ראספוטין“ אין „סקאלא“ טעאטער איז דורכגעגאנגען מיט גרויס ערפאלג. היינט אוונט ווערט געשפילט „ראספוטין“ צום 3-טען מאל מיט בערטא גערסטען בראש.

ערפאלג פון „אנקעל מאזעס“

פרעמיערע פון דער „ווילנער טרופּע“

די פרייטאגדיגע פרעמיערע פון דער ווילנער טרופּע אין שטאטישען טעאטער, איז אדורך מיט גרויס ערפאלג.

אלס ערשטע פרעמיערע אין היינטיגען יאהר אין לאדז איז דורך די ווילנער אויפגעפיהרט געווארען שלום אש'ס „אנקעל מאזעס“ מיט'ן אויפטריט פון זיגמונט טורקאו אין דער טיטל-ראלע.

די פארשטעלונג איז אויפגענומען געווארען דורכ'ן פובליקום מיט ענטוזיאזם.

היינט, זונטאג, צום דריטען מאל, „אנקעל מאזעס“ צו פאפולערע פרייזען פון 50 גר. אן.

מרים קאראלאווא שפּילט די לעצטע טעג „מלכה'לע“ אין פילהארמאניע

די זעהר ערפאלגרייכע און מעלאדישע אפערעטע „מלכה'לע“ ווערט מיט די פרעכטיגע אפערעטען-שוישפילערין מרים קאראלאווא געשפילט די לעצטע טעג. „מלכה'לע“ איז יעצט געווארען דער שלאגער פון לאדזער פילהארמאניע. אין די אפערעטע בעטייליגט זיך אויך דער יוגענדליכער ליבהאבער אדאלף טעפנער.

היינט אוונט ווערט געשפילט „מלכה'לע“.

ר. איזראעל

דאס בופעט-מיידעל

א סענסאציאנעל-ערשטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

(64

— בערגער, ס'איז נישטא קיין צייט, זי דארפסט וויסען, וואס ס'איז געשעהען.

בערגער האט זיך ווידער נישט אנגערופען, נאר רוהיג זיך אויפגעזעצט, און נאכדעם ווי ער האט זיך בערוהיגט, האט ער פערמאכט די אויגען און געפרעגט:

— וואס איז געשעהען?

גוטשא האט אויף דער שנעל דערצעהלט בערגערן, וואס ס'איז פארגעקומען אין פערלויף פון בעכטיגען טאג.

— וואהין איז זי געפאהרען?

— דאס איז דאך דער ענין, וואס מיר וויסען נישט.

— וואס הייסט איהר וויסט נישט? פארוואס האט איהר זיך נישט אינטערעסירט צו וויסען, וואס טוט איהר אויף דער וועלט, נאך וואס זיצט איהר דא?...

— וועסט דו, בערגער, מוזען מאכען א קליינעם אויסנאהם אין דיין לעבענס-שטייגער. דו וועסט מוזען זיך אליין דערוויסען וועגען דעם.

— אויב אזוי וועסט איהר מיר מוזען געבען א זאך...

גוטשא האט ווי יעדע נאכט איבערגעגעבען בערגערן אלץ, וואס ער האט געהערט אין פערלויף פון טאג...

— פון וואנען ווייסטו אז זי איז אין בערלין?

— פריינד, די טעלעגראמע...

ליאָקוק האט גלייך טעלעגראפירט צו דער פרוי...

(פארטזעצונג קומט).

ווינער פאשיסטען פרובען מאכען א פאגראם אויף כאפען קלעפ פון גאליציאנער יודען

(א בריף פון וויען)

די ווינער „נאציס" (פאשיסטען) האבען גע־כאפט קלעפ. די געפעהרליכע היטלעריסטען „האַ־קענקרייצלער" די אנטיסעמיטען מיט די לאנגע מע־סערס, האבען געקריגען גוט אנגעבראכען די ביינער, האבען געכאפט צוהאקטע קעפ. און פון וועמען? פון דער „יודענגאסע", פון גאליציאנער יודען.

היטלערס „העלדען" מיט די לאנגע „מעטער" האבען זיך אויף אזא מפלה גארנישט געריכט. די ציוויל־זירטע פאגראמשטשיקעס אין ברוינע העמד־לעך מיט דעם „האקענקרייץ" אויפ'ן אָרבעל האבען געגלויבט, אז ווען זיי וועלען אריין אין דער „יודענ גאסע" שלאגען יודען, וועלען זיך די פאראכטעטע גאליציאנער יודען מיט די בע"ד און פאות, די „קאַ־פאטע־יודען", זייער דערשרעקען. זיי וועלען שרייען „איי וואַי, געוואַלד"! און וועלען זיך לאזען שלאגען. אבער די אנטיסעמיטען האבען געהאט א ביטערען טעות.

אזוי שנעל ווי די „נאצי"־באנדעס זענען אויף לאסט־אויטאמאבילען אריין אין דער „יודען־גאַ־סע" און האבען זיך געכאפט שלאגען יודען, זענען די יודען פון די געסלעך, גרויס און קליין, אלט און יונג און זאכער ווייבער, ארויס פון די הייזער און פון די געשעפטען. מען האט געכאפט, וואס איז גע־קומען אין האנד, — א שטעקען, א שטיק האלץ, א דרענגעל, מיט וועלכע מען פערמאכט די ראל־באלקענס פון די טירען, א געוויכט און א וואג, אנ־אויבער־שטעקען פון א שטויסעל און עהנליכע כלי זיין און מען האט זיך אקעגענגעשטעלט די באנדי־טען. ביז די פאליציי איז אנגעקומען, זענען שוין צעהן „נאציס" געבליבען אויפ'ן „שלאכט־פעלד" מיט צובלוטיגטע פרצופים, מיט צוהאקטע קעפ, אזוי, אז די פאלייציסטען האבען שוין געמוזט בעד־שיצען בישט די יודען, נאר די פאגראם־העלדען — פון יודישע קלעפ.

די פערוואונדעטע „נאציס" זענען אוועקגענו־מען געווארען אין שפיטאל און „יודענגאסע" האט טריאומפירט.

די ווינער „יודענגאסע" איז די ריכטיגע „גע־טא" מיט ענגע געסלעך, מיט קרעמלעך פון אַל־טע קליידער, מיט מעקלערס פון אלטע מעבעל, מיט יודען, וואס רעדען מיט די הענד; מיט כאפערס, וואס כאפען אריין אין קרעמעל א קונה, וואס דארף קויפען א זייגער און זיי פערקויפען איהם אנ'אַלטען צילינדער.

אין די קרעמלעך פון דער „יודענגאסע" קאנט איהר קויפען א מונדיר פון פראנץ־יאזעפס א גע־נעראל און א טייטש־חומש פון 16־טען יאהרהונ־דערט, א וועלאסיפעד און א מזוזה, אנ'אמעריקאנער „קאדאק" און א טערקישע שאל פון דער באבע כאל־צע. דא געפינען זיך די ספרים־האנדלונגען און די קרעמלעך, מיט די אלטע שיך, פיסטאלעטען, טלי־תים, מוהל־מעסערס, בינאקלס, פיש מיט ציבעלע, א בילד פון א האלענדישען מייסטער־מאלער, פון די אלטע צייטען, ארץ־ישראל־ערד, הייסע קני־שעס, פאלשע ציין און וואס נישט?

דאס זענען ארימע צרה'דיגע קרעמלעך, צעהן יודען האנדלען מיט איין פאר הויזען, אכטצעהן יו־דען טשעפען זיך צו פאר שותפות צו איין געשעפ־טעל מיט געפלאצטע אויטאמאביל־רעדער. עס זע־נען די אמת'ע יודישע מסחרים פון די יודישע געסלעך.

אין דער „יודענגאסע" געפינט זיך די קהלה, דער „טעמפעל", אָרימעלייט, ווייבער, בעטלער און יודען מיט קאליע אויגען, אויף אנ'אייזערנעם טאַ־וועל, צושלאגען אויף א וואנט קאנט איהר לעזען אין לאטיינישער שריפט; „דא זענען אין יאהר 1421 פערברענט געווארען 500 יודען". מיט איין ווארט א „געטא".

עס שמעקט מיט יודישקייט, נישט צו פערזינ־דיגען.

אט די דאזיגע „יודענגאסע", וואו איהר קאנט זעהן דעם בעריהמטען „יודענטורם", וועלכער איז אלט עטליכע הונדערט יאהר, וואו יודען פלעגען זיך פערצייטענס בעהאלטען אין טויט־שרעק פאר פאַ־גראמען, די זעלבע „יודענגאסע" מיט כמעט די זעלבע יודען, ווי פערצייטענס, (בלויז די קליידונג איז פיליכט אביסעל אנדערש), האט איצט זיך מעהר נישט בעהאלטען אין די הייזער, אויף די בוי־דעמס און אין „יודענטורם", נאר געכאפט דרענגע־לעך און צוקלאפט די כוליגאנעס, אז עס איז אזש געווען א מחיה און פאר אלעמען א וואונדער.

די העלדישקייט פון די פרומע „קאפאטע־יו־דען" מיט די בע"ד און פאות, די יודען פון דער „יודענגאסע", ווערט איצט בעוואונדערט פון דער סאציאליסטישער און דעמאקראטישער וויען, נאר זאגאר אויך פון די געזעצטע און לייטישערע אנטיסעמיטען וועהן אויך מיט א ווייטיג אין הארצען און א בושה אין פנים.

ווען דער ווינער „שטאט־פארלאמענט איז דער עפענט געווארען, האבען די ניי־דערוועהלטע 15 „האקענקרייצלער" שטאט־ראטעס, אין די ברוינע העמדלעך געמאכט א דעמאנסטראציע אין האט־הויז מיט קולות און געוואלדען: „יוד,! יוד"! „יודע פערעקע" (פגר)! „טויט די יודען"! „יודען היגויס"! „יודען נאך פאלעסטינע"! זיי האבען געשריגען און געזידעלט „יוד", „יוד" אויף וואס די וועלט שטייט, די סאציאל־דעמאקראטישע מעהרהייט האט זיך אויס געלאכט פון דעם נארישען ספעקטאקל. די „נאַ־צי" שטאט־ראטעס האבען טאקע גלייך אריינ־ געבראכט א פארשלאג, או חוץ ניי־דערוועהלטער סאציאליסטישער שטאט־פארלאמענט זאל בעשלי־סען אוועקצונעהמען די בירגער־רעכט ביי יודען.

אייניגע טויזענד היטלעריסטען האבען זיך געמאכט א לאז־געטון אין די יודישע ראיאנען אום צו ושלאַ־גען יודען. דער יודישער זעלבסטשוץ, וועלכער בע־שטייט פון יודישע סטודענטען, ארבייטער, אנגע־שטעלטע און הויפטזעכליך ספארטסלייט, האט די באנדיטען פערהאלטען און נישט דורכגעלאזען אויף די בריקען איבערן דונאַי־טייך, וועלכע פיהרען צום יודישען פערטעל.

א טייל פון די היטלעריסטען איז געלונגען אויף לאסט־אויטאמאבילען זיך אריינצורייסען אין דער „יודענגאס", די דארטיגע יודען, די קרעמער מיט אלטווארג, האבען געכאפט דרענגלעך אין די הענד און גענומען א ווידערשטאנד די באנדיטען. די היט־לעריסטען האבען געקריגען גוט אנגעבראכען די ביי־נער און זענען אנטלאפען מיט צוהאקטע קעפ, צעהן פון זיי זענען פערוואונדעט געווארען.

די היטלעריסטישע „העלדען" האבען, פער־שטעהט זיך, אויסגעהאקט די שויבען פון יודישע געשעפטען און אין די גאסען צושלאגען אייבצעלנע יודען, וועלכע זענען גראד פערבייגעגאנגען. יעקב קלאר, א יודישער ארבייטער, איז פון א האקענ־קרייצלער געשטאכען געווארען מיט א מעסער און ערנסט פערוואונדעט געווארען. ער געפינט זיך אין שפיטאל.

דער יודישער יונגערמאן נתן אזדיל, איז א רעטמירט געווארען, ווייל ער האט מיט אנ'אייזען צוקלאפט דעם קאפ פון א „האקענקרייצלער" סטו־דענט. דער „נאצי"־באנדיט, וועלכער האט גע־שטאכען מיט א מעסער און ערנסט פערוואונדעט איז אבער גלייך בעפרייט געווארען, בעת נתן אַד־רילין האט מען נישט בעפרייט. דאס איז אנטיסעמי־טישע גערעכטיגקייט.

עס איז שוין אוועק די צייט, ווען יודען האבען זיך געלאזען אויסשטעלען אהן א ווידערשטאנד. אפילו פרומע יודען מיט בע"ד און פאות שטעלען זיך אנטקעגען די כוליגאנעס און גיבען צוריק קלעפ, ביי דער געלעגענהייט איז כדאי צו דערמאהנען, אז אין יאהר 1919, אין דער צייט פון די שרעקליכע פאגראמען אין אוקראינע, ווען באנדעס „פעטלוראַ־צעס" האבען זיך אריבערגעכאפט קיין גאליציע און קיין אונגארן און האבען אויך געפרובט מאכען פאַ־גראמען אויף יודען, האבען זיך די יודען פון טאַ־נאפאל פון מובקאטש און פון אנדערע שטעט גע־שטעלט אנטקעגען און האבען צו קיין פאגראמען נישט דערלאזט.

מאססוף.

PRYWATNE POGOTOWIE LEKARSKIE
TEL. 12-333. ZIELONA № 6.
Szybka pomoc lekarska.—Przewóz chorych.

וואס די פרעסע שרייבט וועגן מרים קאראלאווא

אין לעמבערגער „מארגען":

„איך האב נישט אנגערופען די פיעסע ביים נאָמען. ווייל נישט דאס איז וויכטיג, דאס וויכטיגסטע איז דאס, ווייל דאס יודישע טעאטער אויף יאגעלאָ־נעקא גאס האט ווידער אויפגעלעבט און דאס א דאנק די אויפטריטען פון מרים קאראלאווא.

פול מיט טעמפעראמענט גרויס פערשטענדניש, און אויספיהר־אייגענשאפטען פאר ראלען, די גאב אויך צו בעגייסטערען דאס אודיטאריום מיט עפי־לען שעה'ן לאנג און מען זעהט נישט קיין שום מידקייט און בעווייזט צו דערהאלטען אין דער זעלביגער פרישער שטימונג אין דער גאנצער צייט — דעם גאנצען עולם.

מרים קאראלאווא האט מיט איהרע ערשטע אויפטריטען געגומען דעם לעמבערגער טעאטער־עולם.

בכלל איז די רעזשי פון פ. קאמבאראן א זעהר געלונגענע.

דערטרונקען געווארן א יונגעל

(2) דער 7-יאהריגער סטאניסלאוו הינדער, איז באדענדיג זיך אין פיליצע, הינטער טאמאשאוו דערטרונקען געווארען.

פאליטישע ארעסטען אין פיעטריקאוו

(2) עהערנעכטען האט די פיאטריקאווער פאליציי אדורכגעפיהרט א רייה רעוויזיעס און ארעסטען פון פערדעכטיגע אין פיהרען אנ'אנטי־מלוכה'שע טעטיגקייט.

צוו. א. איז ארעסטירט געווארען א כינעזער מיט'ן נאמען סיאנג-טשו סאי.

שלאנגען אין דער פיעטרקא-ווער געגענד

(2) די שטארקע היצען און די פערהעלטניס־מעסיג קורצע רעגענס האבען גורם געווען דערצו, אז אין די וועלדער פון פיעטריקאווער קרייז האבען זיך בעוויזען א סך שלאנגען.

עס זענען פערנאטירט געווארען א סך פאלן, ווען ארטיגע פויערים זענען צוביסען געווארען דורך שלאנגען.

די פויערים מאכען אבלאוועס, כדי צו פטור ווערען די שרעקליכע פלאג.

אורטייל איבער דער באנדע טערארויסטען פון קארצעַ־י-פלאץ אין ווארשא

ווארשא, 9. (טעלעפאניש)).

דער דריטער טאג פון פראצעס האט זיך אנגע־הויבען מיט א סענסאציע דריי פון די בעשולדיגטע מארטינסקי, יאניאק, שטיינווארף, הויבען זיך אויף איינער נאך אנדערען און דערקלערען:

— איך בין זיך מודה... איך בין שולדיג.

— אי האב געזינדיגט... איך קאן מעהר גאר נישט זאגען...

— איך בין שולדיג, איך בין געווען א פערמיט־לער ביי די געלד־אויספרעסונגען, אבער אליין האב איך נישט אויסגעפרעסט... מעהר קא איך נישט זאגען.

מיט'ן מודה זיין זיך פון די צוויי בעשולדיגטע האט טאקע דער פראקוראר אנגעהויבען זיין רעדע, וועלכע איז געווען א קורצע און בכלל א מילדע צו די איבעריגע בעשולדיגטע.

דער פראקוראר געפינט, אז בנוגע די מארד און געוואלט־טאטען פון פיל בעשולדיגטע האט מען פיל איבערגעטריבען, דער יוד, וואס איז געשטארבען, זאל האבען אומגעקומען נישט פון די קלעפ פון דער באנדע נאר פון גאנץ אנדערע סיבות, די סיבות פון די פערשידענע געשלעגען זענען נישט געווען ב בלויז געלד־אויספרעסונגען, נאר אויך האנדעלס־קאנקורענץ, שכנישע חשבונות, סכסוכים פון „קער־צעלאק", דער פראקוראר זאגט זיך, אגב אין גאנ־צען אב פון דער בעשולדיגונג בנוגע דעם אנגע־קלאגטען שמועל.

וואס איז שייך דעם קעניג פון דער פראקישער באנדע טאשעמקא, זאגט דער פראקוראר אזוי: — טאשעמקא איז טאקע געווען די נשמה פון דער באנדע, ער האט אלץ געוואוסט געקאנט אפהאלטען פון פערשידענע מעשים, אויף איהם ליגט א גרויסע שולד אבער מען דארף בעטראכטען אין אכט, אז די באנדע איז שוין געווען אין א צושטאנד פון צעפאלונג און עס איז געווען שווער אויף יעיאיהר צ [illegible].

די הויפט־אטאקע ווענדעט דער פראקוראר געגען די בעשולדיגטע קארפינסקי און שטיינוואָרף נאך'ן פראקוראר האט גערעדט דער ציוויל־מאהנער ג. לעווין.

נאכ'ן פראקוראר רעדט דער אדוו. גוטמאן, ער דערציילט געגען די פערדינסטען פון טאשעמקא. ער איז געווען פון די „צעהן פאוויאק־העלדען". בעת דעם סוף פון דער דייטשער אקופאציע האט איהם גע־דראהט טויט־שטראף צוליב זיין אפפערען זיך פאר פוילען.

ער בערימט זיך צו פסלענען דאס עדות־זאגען פון די קערצעלאק־עדות.

נאכ'ן אויסהערען די צדדים, זענען די גע־ריכטס-פערהאנדלונגען געשלאסען געווארען.

ווארשא, 9 (טעלעפאניש) נעכטען שבת איז פערעפענטליכט געווארען דער אורטייל. לויט וועל־כען עס זענען פערמשפט געווארען: קארפינסקי — 6 יאהר שווערע תפיסה. שטיינווארף — 5 יאהר, יאניאק — 4 יאהר, שעמיאטאווסקי (טאשעמקא) — 3 יאהר. דושניצקי, אשמאנסקי, טשעשלינסקי, קאנ־טאר, יאקובטשאק, און באכענסקי — צו 2 יאהר תפיסה יעדער.

—:o:—

קויפט ביי אונזערע אנאנסען-געבער

50 זל. בעלוינונג
בעקומט דער פינדער פון 2 צוזאמענגעלייגטע שליסלען וועלכע איך האב איבערגעלאזען דעם 5-טען ליפיעץ אין טראמוואי לאדז–אזארקאוו, אפ־ברענגענדיג אין דער אנאנסען-ביורא ס. פוקס, פיעטריקאווער 50. 4218

ווי אזוי פערגרעסער איך מייז אומזאץ?
קלערט זיך יעדער זיצענדיג אין געשעפט און אויס־קוקענדיג אויף קונים. ווייניגע נאר וויסען, אז דער ערפאלג פון געשעפט דוקא אין היינטיגער שווערער צייט ליגט אין רעקלאמע, וועלכע דארף זיין ווי נעהעריג צוגעפאסט צום ארט, צייט און אומשטענדען. דארפט איהר וויסען, אז שילדער־מאלעריי „ליטערא". שוו. יאקובא 5, וועלכע פערטיגט אויס אלער ארט שילדען שיין, שנעל און שפאט ביליג. האט זיך בעזונדער ספע־ציאליזירט אין רעקלאמען אויף ליינוואנד בריסטאל־מאוועל דורך קונציג צוגעטראכטע טעקסטען אויפ־שריפטען וואס פעראינטערעסירט געוואלדיג די דורכגעהער און מוז זיך אפשטעלען. אלוא פאר געציילטע זל. גרויסער ערפאלג אין פדיון! 4216

— די —
בעוואוסטע פעלד-בעטן
„Palma-Patent"

Palma-Patent
וואס זענען בעקאנט מיט זייער פראקטישקייט און דויערהאפטיגקייט
מיט גאראנטיע אויף 3 יאהר
ווי אויך לעזשאקעס, פעלד - בעטלעך און פעלד - בענקלעך
מאטראצען געבעטע שטעקאווע, קאנאדיסקע
קאוטשוקעס, טאפטשאנעס
בעקומט מען נור אין דער בעקאנטער פאבריק
לאדז, פוילנאצנא 24, טעל. 113-85
הורט דעטייל

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים,
לאדז, באלוטאוויטשא 19
רעקאמענדירט איהר גרויסע צוזאמשטעלונג פון קאלירטע
דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס
צו קאנקורענץ-פרייזען.
נעמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקנס

דר. מעד. בערמאן
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה.
מענער-שוועכע בעהאנדלונג.
נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אוועגד,
זונטאג פון 9–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען.

ENGLISH
פאראנפענגער און פארט־געשריטענע. קאנווערסא־ציע, ליטעראטור
ערטיילט א פעהיגער פע־דאגאג. — אפפרעגן אין אדמיניסטר. פאר "Mir"

Dr. med.
Z. Datyner
אוראלאג
ספעצ. ארצט פאר בלאזן נירען און אורין-קראנקה.
פיראמאָוויטשא 2,
טעל. 148-95.
נעמט אן פון 6–8 נאכמ.

אויף די היסעטעג

עמפפעהלען מיר:

בוימוואָל־וואָאַל — אין פערשידענע מוסטערן . . . 0.96 זל.

בוימוואָל מושעלין — שיינע מוסטערן, גרויסער אויסוואַהל . 0.90 זל.

באַטיסט געדרוקטער — אין מאָדערנסטע פאַרבען . . . 1.94 זל.

סאַטין געדרוקטער — גרויסער אויסוואַהל פון פאַרבען און מוסטערן 1.36 זל.

גרויסער אויסוואַהל פון
באַד- און פליאַזשע-אַרטיקלען
— ווי אויך —
ספּאָרט- און טענים-העמדער

ערשטקלאַסיגע ראָווערן צום פרייז פון 110 זל.

אַלע אפּטיילונגען זענען רייך פערזאָרגט

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אָפּעראַציע, אָן בלוט. אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי א וואַסער-קאַי און עס פאַלט אַריין אין דעם פיס און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבליך. ספעציעל נגמענע הייל-באַנדאַושען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשע פראָפעסאָר דאָקטאָר בראַבירעווינד בעזונדיגען זיבער דאָס שטערסטען און נעפעהרליכסטען בראָך. אויך פאַר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-גאַרסעטען און פּלאַטפוס-ראַמען פאַר פערקרומטע פיס און פלאַט-פיס. ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען, פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן. עמפפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונט.

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. ד"ר י. מאַרישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיפלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.
מיר נעהמען אויף אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאַנק דעם ה' ד"ר. י. ראַפּאַפּאָרט ספעציאַליסט פון הייל-אָרטאָפּעדישען אַנשטאַלט, וואָלטשאַנסקא 10, פאַר אָפּעראַציעס מיין זוהן אין עלטער פון 7 יאָהר, וועלכער איז קראַנק געווען אויף א בראָך און אַלע לאָדזער כירורגען האָבען אויפגעגעבען די האָפנונג, נור דער דירעקטאָר ראַפּאַפּאָרט האָט איהם אויסגעהיילט.

Jankiel Rojtman, Cegielniana 35
lub Kilińskiego 40

ביליגער ווי איבעראַל

אויפ'ן זומער-סעזאָן פעלד-בעטלעך פון אייגענער אויספיהרונג. לעזשאַקעס, האַמאַקעס, קינדער-בענקלעך, אייזערנע צוזאַמענלייג-בעטלעך, מאַטראַצען ספּאָרט-וועגעלעך צו פאַבריקס - פרייזען עמפפעהלט

KRAJOWA CENTRALA ŁOŻEK
66 Piotrkowska 66

פאָדערט איבעראַל די בעוואוסטע פעלד-בעטען מיט דער פירמע **„CENTRA"**

באַמ.: כ'באָרג אויס בעטלעך אויף זומער-וואוינונגען.

יעדער איינציגער

האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר

מעבעל

דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען או"וו צאָהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23

טעלעפאָן 00-191.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואַהל

שפּאַצירוואַגענס
אייזענע - ניקעל-
בעטען
מאַטראַצען
ספּרענזינאַווע "Patent"
ווילשימאַטשקעס אַמעריקאַנער
צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער
„DOBROPOL", Łódź
Piotrkowska 73 (אין הויף)

ווייב מיינס, איך וועל דיר זעהר ליב האָבען...

אויב דו וועסט מיך מהנה זיין אין די הייסע טעג אַנשטאָט וואַסער וועסטו מיר געבען צו טרינקען אין דערהיים ביר, וואָס איז פאַרגעבערייט געוואָרען דורך דיר זעלבסט פון דעם מאַלץ-עקסטראַקט **„PROSPERITE"**

דאָס מאַלץ-ביר **„Prosperitè"** דערפרישט און שטאַרקט דעם אָרגאַניזם און וועקט דעם אַפּעטיט, אויסער דעם אַלעם איז עס דאָס ביליגסטע ערפרישונגס-מיטעל, ווייל

50 גלעזער אויסגעצייכענט ביר

פון מאַלץ, וואָס איז צוגעגרייט פון איין פעקעל "Prosperitè" קאָסט אינגאַנצען 1.20 זל. צו בעקומען אין אַלע קאָלאָניאַל-געוועלבער און אַפּטייק-סקלאַדעס פון גאַנץ פוילען.
„PROSPERITE" sp. z o. o.
Łódź, Leszno 22, tel. 191-51 Konto P.O.K. 140.248.

די קאַווע **„SANTE"** איז די בעסטע אין פוילען – $1/4$ קילאָ קאָסט נור 60 גראָשען צוזאַמען מיט ציקאָריע.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען

Samochody

i motocykle używane.
Kupno, sprzedaż, komis zamiana.
Auto-Agencja
Gdańska 82 tel. 189-28

קליינע אַנאָנסען

פרייז פון אַנ'אָנאָנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

פערשידענעס

איך נעהם אָן צו אַרבייטען סוועטערס אויף 8-ער, 10-ער און 14-ער מאַשינען צו ביליגע פרייזען, ווי אויך מיטנייהען זאַכאָדניאַ 19, וו. 8.

געהענדיג פון ווסכאָדניאַ דורך גאַד-לודקאַ ביז נאָוואָמיעסקאַ, איז פערלוירען געוואָרען א ציגאַרען-טאַש מיט 2 מאָנאָגראַמען. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אָבצוברענגען צו רייכבאַרד, ווסכאָדניאַ 20, וו. 20.

צו די געעהרטע ה"ה גבנים! מאָנטאַג, פאָהרענדיג פון קאָלושקי נאָך לאָדז, האָט מען מיר אַרויסגענומען א פּאָרטפעל מיט א מיליטער-ביכעל אויפ'ן נאָמען י. דיאַמענט און א פּראָטעסט אויף 174 זל. אויסשטעלער ש. לינקאָווסקי, צאָהלבאַר אין דעצעמבער 1931. דאָרט איז אויך געלעגען א לאָמבאַרד-קוויט, וואָס ס'איז געוואָרען רעאַליזירט. אַלע זאַכען וויל איך צוריקקויפען און געבען א גוטע פערגיטיגונג. אַלע דאָקומענטען ערקלער איך פאַר אומגילטיג. צו וויסען צו טון ביי אָרנשטיין, פּיעטריקאָווער 45, טעלעפ. 188-72. דיסקרעציע געזיכערט.
4210

לאָקאַלען

א לעצט צימער פאַר א יונג פאָר-פאָלק איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאָהרען 11-טען ליסטאָפּאַד 45, וו. 6.
4211

2 צימער (4 פענסטער), עס קאָן אויך זיין ענצעל, איבערצוגעבען. 11. ליסטאָפּאַד 45, וו. 6.

א געוועלב, נעאייגעט אויף אַלעס, איבערצוגעבען אויף גלובנאַ 54. צו ערפאָהרן גלובנאַ 56, ביי קראַנזילבער.

איבערצוגעבען א וואוינונג א גרויסע שטוב מיט א באַלקאָן פראָנט מיט א פענסטער, א קליינע קיך, א בעזונדערער איינגאַנג מיט קאָרידאָר 1-טער שט. מלינאַרסקאַ 2. צו ערפאָהרען ביי ניעמאַי.

איבערצוגעבען א שטוב מיט א קוך מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען אויף פראַנציסקאַנער 30, ווי אויך א שטוב צו פערדינגען אויף בושעזשינער 26. צו ערפאָהרען ביים ווירט פראַנציסקאַנער 30.

פרייז פאַטענטס

עס ווערען געברויכט מיידלעך צו נייהען מענער-וועש טאָנדייט און צו טריקאָ. צו ערפאָהרען ביי וואָלקאָוויטש, זגערזשער 5, אַפּיצינע, 4. שט.

וויכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!

מצבות פון 30 זל. אַז ביז צו די טייערסטע גראַניט-דענקמאָלען

פיהר איך אויס ביליג און סאָליד. אויף וואונש בעזוך איך די ג' קונדשאַפט אויך אויף דער פּראָווינץ קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אַכטונג פירמע **„GRANIT"**
לאָדז, פאַמאַרסקאַ 39.
8138

ריטשניצע

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
17 זגיערזשער 17,
טעלעפאָן 33-116

ס'נעהמען אָן דאָקטוירים פון אַלע ספּעציאַליטעטע ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק, ד"ר יוסטמאַן, ד"ר מ. קאַנטאָר, ד"ר ציעגע, ד"ר ראַקאָווסקי, ד"ר ראָזענצווייג, ד"ר רוזשאַנער, ד"ר ווײַנבערג, ד"ר סטופעל, צאָהן-אַרצט גראָדזיענטשיק-קאַראַשיאָוואַ ווי אויך וויזיטען אין שטאָט.
רענטגען-בעשטראַלונגען, קוואַרץ, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע און ערצטליכע אַנאַליזען.

Dr. med. Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 21-245
נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 5–9 אָוונד.
זונטאָג פון 10–1.
פאַר אונבעמיטעלטע – ריטשניצע - פרייזען.

Dr. med. W. Eychner

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנאַ 4
(נעבען קינאָ „טשאַרי") טעל. 72-134
נעהמט אָן פון $2^1/_2$ – 4 און פון 7 – 8 אָוונד

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אַנשטאַלט
אַגראַדאָוואַ 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
גינעקאָלאָגיש-וועכנעריז-אָבטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינער. ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער-סוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען 200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פּאָלאַקאָוו
כירורגישע אָפּטיילונג ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר.

חדר „תורה ודת"

עם גן-ילדים
פּל. וואָלבאָשטשי (נייע שטאָט) 6
מאַכט בעקאַנט דאָס נאָך א גרינדליכען רעמאָנט ווערט דאָס חדר צום נייעם שול-יאָהר פולשטענדיג רעאָרגאַניזירט און פערפולקאָמט אויף אַלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.
איינשרייבונגען פון נייע תלמידים אויפ'ן קומענדיגען שול-יאָהר 1932/33 אין אַלע מחלקות ווי אויך אין גן-ילדים (פרעבעל-שול) קומען פאָר פון כ"ג אייר (29 מאַי) פון 9–1 טעגליך.

עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת" ווי ס'ווערט געלייגט גרויס אַכט אויף דער ערציהונג און דרך-ארץ'דיגע אויפפיהרונג און ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספּעציאַליסטען תורה ודרך ארץ און אַלעס, וואָס א יודיש קינד דאַרף צו וויסען!
קינדער פון 4 ביז 8 יאָהר ווערען אַהיים געפיהרט דורך א ספּעציעלען מענש.
צוליב'ן קריזיס הנחה-פרייזען

Dr. M. Lerner

choroby dzieci
Zachodnia 64, tel. 113-09
przyjmuje codziennie (z wyjątkiem niedziel od godz. 2–4
i na **Wiśniowej Górze** (willa Szefnera) od godz. 8–9 rano i od 5–9 wiecz.

אַבאָנעמענטס-פרייז: אין לאָדז – 5 זל. א חודש מיט צוטראָגען א היים; אויף דער פּראָווינץ 6 זל. [illegible] אין אויסלאַנד – 8 זל.
[illegible]

אַנאָנסען-פרייז: פאַר'ן מעקסט 18 גר. [illegible] 24 גר. [illegible] 8 [illegible]
אין מעקסט 40 . . . 4 . . . 60–
נאָכ'ן מעקסט 12 . . . 8 . . . 18–
[illegible] 50 [illegible] 100 [illegible] 10 גר. [illegible]

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Bornsztejn i D. Zilberberg. [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21. [illegible]